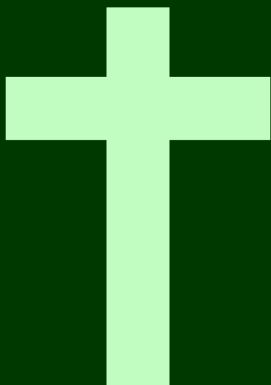

316-biblían

Portions of the Holy Bible in Icelandic, 316-biblían
translation

316-biblían

Portions of the Holy Bible in Icelandic, 316-biblían translation

copyright © 2026 Every Nation Iceland

Language: Íslenska (Icelandic)

<https://316.is/316-biblian/>

<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/deed.is>

Þér er frjálst að:

Deila — afrita og dreifa efninu á hvaða sniði eða miðli sem er í hvaða tilgangi sem er, jafnvel gegn gjaldi.

Aðlaga — endurvinnna, umbreyta, og byggja á efninu í hvaða tilgangi sem er, jafnvel gegn gjaldi.

Leyfisveitandanum er óheimilt að afturkalla þetta frelsi svo framarlega að þú fylgir skilyrðum leyfisins.

Samkvæmt eftirfarandi skilyrðum:

TilvísunHöfundar — Þú verður að gefa upp viðeigandi tilvísanir, gefa upp tengil á notkunarleyfi, og gefa til kynna ef breytingar hafa verið gerðar. Þú mátt gera þetta á einhvern skynsamlegan hátt, en þó ekki þannig að gefið sé til kynna að leyfisgjafinn styðji við þig eða notkun þína.

DeilaEins — Ef þú endurvinnur, umbreytir, eða byggir á efninu, verðurðu að dreifa breytingunum þínum með sama notkunarleyfi og upprunalega efnið er með.

Engar frekari takmarkanir — Þú mátt ekki setja inn lagaleg ákvæði eða tæknilegar úrlausnir sem gætu hindrað aðra á lagalega vísu við að gera eitthvað það sem notkunarleyfið heimilar.

Athugasemdir:

Þú þarft ekki að uppfylla ákvæði notkunarleyfisins fyrir þá hluta efnisins sem séu í almannaeigu (public domain) eða þar sem notkun þín sé leyfð samkvæmt undanþágum eða takmörkunum.

Engin ábyrgð fylgir. Notkunarleyfið gæti ekki gefið þér allar nauðsynlegar heimildir fyrir þá notkun sem þú hafðir í huga. Til dæmis, önnur réttarákvæði sem varða birtingu, friðhelgi, eða sæmdarrétt gætu takmarkað hvernig þú getur notað efnið.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2026-05-29

7f3cda58-ba85-55f0-b12f-9e0dc614173a

Contents

Markúsarguðspjall	1
-----------------------------	---

Markúsarguðspjall

1 Svona hefst fagnaðarerindið um Jesú Krist, son Guðs.

2 Í bók spámansins Jesaja stendur: „Ég læt sendiboða minn fara á undan þér til að undirbúa veginn fyrir þig.“

3

Í óbyggðunum hrópar rödd: „Undirbúið komu Drottins, greiðið honum leið.“

4 Maður sem hét Jóhannes kom fram í óbyggðunum. Þar skírði hann fólk, því með skírn í iðrun fengi það fyrirgefningu á syndum sínum.

5 Mikill fjöldi manns kom til hans af Júdeusvæðinu og frá Jerúsalem, játaði syndir sínar og tók skírn í ánni Jórdan.

6 Jóhannes klæddist úlfaldahári og leðurbelti og át engisprettur og villihunang.

7 „Á eftir mér kemur sá sem er máttugri en ég,“ prédikaði hann. „Ég er ekki þess verður að svo mikið sem leysa skóreimarnar hans.“

8 Ég skírði ykkur kannski með vatni, en hann á eftir að skíra ykkur með Heilögum anda.“

9 Síðan kom Jesús frá Nasaret í Galíleu og Jóhannes skírði hann í ánni Jórdan.

10 Um leið og hann steig upp úr vatninu sá hann að himnarnir opnuðust og Andinn kom niður til hans eins og dúfa.

11 Frá himnunum hljómaði rödd sem sagði: „Þú ert heittelskaður sonur minn sem ég gleðst yfir.“

12 Andinn sendi hann út í óbyggðirnar,

1:1 Matt 1:1; Matt 3:17; Matt 17:5; Lúk 3:22; Lúk 9:35; Jón 1:34; Jón 20:31 **1:1** „son Guðs“ þýðir að Jesús er ekki bara venjulegur maður heldur sonur Guðs á einstakan hátt. Þetta er lykilatriði í kristinni trú sem segir að Guð kom sjálfur í heiminn sem maður. **1:2** Mal 3:1; Matt 11:10; Lúk 7:27 **1:3** Jes 40:3; Matt 3:3; Lúk 3:4; Jón 1:23 **1:3** Markús blandar saman spádómum frá Malakía og Jesaja til að sýna að Jóhannes er sá sem Guð lofaði. Hann undirbýr fólk fyrir Jesú eins og einhver sem ryður veg fyrir VIP-gest. **1:4** Matt 3:1-2; Lúk 3:3 **1:5** Matt 3:5-6 **1:6** 2Kon 1:8 **1:6** Þetta er spámannalífstíll eins og Elía í GT. Engisprettur og villihunang var einfaldur matur í eyðimörkinni. Jóhannes helgaði líf sitt Guði. **1:7** Matt 3:11; Lúk 3:16; Jón 1:27 **1:8** Matt 3:11; Lúk 3:16; Jón 1:33; Post 1:5 **1:9** Matt 3:13-17; Lúk 3:21-22 **1:10** Matt 3:16; Lúk 3:22; Jón 1:32 **1:11** Matt 3:17; Lúk 3:22; 2Pét 1:17; Slm 2:7; Jes 42:1 **1:11** Röddin frá himni staðfestir að Jesús er sonur Guðs og Faðirinn er ánægður. Þetta er mikilvægt augnablik þar sem þrenningin (Faðir, Sonur og Heilagur Andi) koma fram saman.

13 Þar sem hann var í fjörotíu daga og gekk í gegnum prófraunir Satans. Hann bjó á meðal villidýrana og englarnir þjónuðu honum.

14 Eftir handtöku Jóhannesar kom Jesús til Galíleu og flutti fólkí góðu fréttirnar um konungsríki Guðs.

15 „Tíminn er kominn,“ sagði hann, „og konungsríki Guðs nálgað. Íðrist synda ykkar og trúíð fagnaðarerindinu!“

16 Þegar Jesús var á gangi við Galíleuvatn sá hann Símon og Andrés bróður hans kasta neti í vatnið, þar sem þeir voru fiskveiðimenn.

17 Hann sagði við þá: „Komið og fylgið mér, því með mér munuð þið ekki veiða fiska heldur menn.“

18 Þeir hentu strax frá sér netunum og fylgdu honum.

19 Skömmu síðar sá hann þá bræður Jakob og Jóhannes Sebedeussyni þar sem þeir sátu í bát að gera við net.

20 Hann kallaði þá til sín – þeir skildu Sebedeus föður sinn eftir í bátum með vinnumönnum og fylgdu honum.

21 Þeir lögðu leið sína til Kapernaúm. Á hvíldardeginum fór Jesús í samkomuhúsið og kenndi þar.

22 Fólkíð var agndofa yfir kennslu hans, vegna þess að hann kenndi þeim ekki bara eins og kennararnir í lögunum, heldur eins og einhver sem hafði raunverulegt vald.

23 Í samkomuhúsinu var maður með óhreinan anda sem hrópaði:

24 „Hvað vilt þú okkur, Jesús af Nasaret? Ert þú kominn að eyða okkur? Ég veit hver þú ert, heilagur sonur Guðs!“

25 Jesús hvessti augun á hann og sagði: „Þegi þú og snáfaðu út úr honum!“

26 Óhreini andinn engdist um í manninum, öskraði hástöfum og fór út úr honum.

27 Fólkíð trúði ekki sínum eigin augum. „Hvað er þetta!“ hvíslaði það sín á milli. „Hann kennir með einhverjum nýjum mætti - hann skipar jafnvel óhreinum öndum fyrir og þeir hlýða honum.“

28 Og sögurnar af honum byrjuðu að dreifast um allt Galíleusvæðið.

29 Þegar hann kom út úr samkomuhúsinu fór hann heim til Símonar og Andrésar með Jakobi og Jóhannesi,

30 þar sem þeir höfðu sagt honum að tengdamóðir Símonar væri veik.

1:13 Matt 4:1-11; Lúk 4:1-13 **1:13** „Fjörotíu dagar“ minnir á Ísraelsmenn í eyðimörkinni 40 ár. Móse var í fjárhirðir í óbyggðum í 40 ár og Elía 40 daga í eyðimörkinni. Jesús er freistað en syndgar ekki. Hann sigrar Satan þar sem Adam og Evu mistókst. **1:14** Matt 4:12; Lúk 4:14 **1:15** Matt 4:17; Gal 4:4 **1:15** „Konungsríki Guðs“ - sjá Mat 3:2 **1:16** Matt 4:18-22; Lúk 5:1-11 **1:17** Jesús notar það sem þeir þekkja, veiðar, til að útskýra nýtt verkefni fyrir þeim.

31 Hann fór til hennar, tók í höndina á henni og hjálpaði henni á fætur – um leið læknaðist hún af hitanum, og byrjaði að þjóna þeim.

32 Sama kvöld, við sólsetur, fór fólk að koma til Jesú með alla þá sem voru veikir eða andsetnir.

33 Allir íbúar borgarinnar voru saman komnir við dyrnar.

34 Hann læknaði marga sem voru veikir og kastaði út mörgum illum öndum, en leyfði illu öndunum ekki að tala, vegna þess að þeir vissu hver hann var.

35 Eldsnemma næsta morgun fór hann á fætur og fór út í óbyggðirnar til að biðja.

36 Símon og fylgjendur hans fóru á eftir honum

37 og fundu hann. „Allir eru að leita að þér,“ sögðu þeir.

38 „Höldum áfram í næstu bæi,“ svaraði hann þeim, „svo ég geti prédikað þar líka – það er það sem ég kom til þess að gera.“

39 Og Jesús prédikaði í samkomuhúsum um alla Galíleu og rak út illa anda.

40 Holdsveikur maður féll örvæntingarfullur á kné fyrir framan Jesú. „Ég veit að þú getur hreinsað mig ef þú vilt það!“ sagði hann.

41 Fullur samúðar rétti Jesús út höndina og snerti hann. „Ég vil!“ sagði hann. „Vertu hreinn.“

42 Við þessi orð hans læknaðist maðurinn af holdsveikinni og hann varð hreinn.

43 Jesús sendi hann strax burt og brýndi fyrir honum:

44 „Ekki segja neinum frá þessu – farðu og sýndu prestinum að þú ert orðinn hreinn og færðu hreinsunarfórnina í samræmi við lög Móse til að staðfesta lækninguna.“

45 En maðurinn fór og sagði söguna oft og víða. Þar af leiðandi gat Jesús ekki lengur gengið opinberlega inn í borgir heldur varð að dvelja í óbyggðunum, þangað sem fólk flyktist til hans hvaðanæva að.

2

1 Nokkrum dögum síðar kom hann aftur til Kapernaúm. Þegar það fréttist að hann væri í bænum

2 flyktist svo margt fólk að húsinu að það var ekki einu sinni hægt að komast inn um dyrnar. Og Jesús prédikaði til þeirra.

2:1 Matt 9:1; Lúk 5:17 2:1 Kapernaum varð eins konar „heimili“ fyrir Jesú í Galíleu. Hann bjó oft hjá lærisveinum sínum eins og Pétri. Fólk streymdi til hans vegna kraftaverka hans. 2:2 Mark 1:45

³ Fjórir menn komu til hans, berandi lamaðan mann með sér.

⁴ Þegar þeir sáu að þeir kæmust ekki að Jesú klifruðu þeir upp á þak hússins, rifu það upp og létu lamaða manninn síga niður í húsið á börum.

⁵ Jesús sá þetta merki um trú þeirra og sagði við lamaða manninn: „Sonur minn, syndir þínar eru fyrirgefnar.“

⁶ En nokkrir af kennurunum í lögunum, sem voru á staðnum og sáu þetta, hugsuðu með sér:

⁷ „Hvaða guðlast er þetta í manninum? Enginn getur fyrirgefið syndir nema Guð!“

⁸ Jesús vissi strax í anda sínum að þeir hefðu hugsað þetta. „Af hverju hugsuð þið svona?“ spurði hann þá.

⁹ „Hvort er auðveldara að að segja lömuðum manni að syndir hans séu fyrirgefnar, eða að segja honum að taka börurnar sínar og standa upp?“

¹⁰ En ég skal sýna ykkur að Mannssonurinn hefur vald til að fyrirgefa syndir hér á jörðinni.“ Og hann sneri sér að lamaða manninum og sagði:

¹¹ „Stattu upp, taktu börurnar þínar og farðu heim.“

¹² Um leið og Jesús hafði sleppt orðinu stóð maðurinn upp, tók upp börurnar sínar og gekk af stað út úr húsinu í gegnum furðu lostinn mannfjöldann. „Ég hef aldrei séð neitt þessu líkt!“ sagði fólkið hvert við annað, og lofaði Guð.

¹³ Nokkru síðar fór Jesús aftur út að vatninu, þar sem hann kenndi mannfjöldanum sem fylgdi honum hvert sem hann fór.

¹⁴ Á leiðinni þangað sá hann Leví Alfeusarson þar sem hann sat og vann í skattkofanum sínum. „Fylgdu mér!“ sagði

2:3 Matt 9:2; Lúk 5:18 **2:4** Lúk 5:19 **2:4** Hús voru oft með flöt þök úr leðju og stráum. Það var auðvelt að rífa þau upp til að komast inn. Þetta sýnir mikla trú vina hans: þeir voru tilbúnir að eyðileggja þak til að komast að Jesú. **2:5** Matt 9:2; Lúk 5:20 **2:5** Jesús byrjar á að fyrirgefa syndir en ekki bara að lækna líkamlega. Þetta var stórt: aðeins Guð getur fyrirgefið syndir, og Jesús sýnir hér að hann hefur guðlegt vald. **2:7** Matt 9:3; Lúk 5:21; Jes 43:25 **2:7** Kennarar í lögunum (oft farísear) héldu að Jesús væri að guðlasta (hæða Guð) með því að segja sig geta fyrirgefið syndir. **2:8** Matt 9:4; Lúk 5:22; Jóh 2:25 **2:10** Matt 9:6; Lúk 5:24; Dan 7:13-14 **2:10** „Mannssonurinn“ er titill sem Jesús notar oft um sig sjálfan (frá Daníel 7:13-14). Titillinn vísar til þess að Jesús er bæði maður og himneskur konungur með vald frá Guði. Jesús þurfti að feta þröng slóð að tala um sjálfan sig án þess að gera það of augljóst. Ef hann gerði það of augljóst yrði allt vitlaust eða hann líflátinn fyrir tímenn. Þetta er stundum kallað Messíasarleyndarmálið. Notkun Jesú á þessum titli er hluti af því. **2:11** Matt 9:6; Lúk 5:24 **2:12** Matt 9:8; Lúk 5:26 **2:13** Matt 9:9; Lúk 5:27

Jesús við hann – og Leví stóð upp og fylgdi honum.

¹⁵ Jesús fór heim til hans og sat þar til borðs með bæði skattheimtumönnum og syndurum og lærisveinum sínum, sem voru orðnir margir.

¹⁶ Það hneykslaði kennarana í lögunum og faríseana þegar þeir sáu að hann sat til borðs með skattheimtumönnum og syndurum. „Hvernig getur hann borðað með svona fólki?“ spurðu þeir lærisveinana.

¹⁷ Þegar Jesús heyrði þetta sagði hann við þá: „Það er veikt fólk sem þarf að hitta lækni, ekki heilbrigt fólk. Ég er ekki kominn til þess að leiða réttlátt fólk til iðrunar, heldur syndara.“

¹⁸ Lærisveinar Jóhannesar og faríseanna voru vanir að fasta. „Af hverju fasta lærisveinarnir þínir ekki eins og lærisveinar Jóhannesar og faríseanna?“ spurðu þeir Jesú.

¹⁹ „Af hverju ættu gestir brúðgumans að fasta meðan brúðguminn er hjá þeim?“ spurði Jesús þá á móti. „Það er ekkert vit í því að þeir geri það meðan hann er hjá þeim.

²⁰ Þeir hafa næg tækifæri til þess að fasta þegar brúðguminn verður farinn frá þeim.“

²¹ „Það notar enginn glænýtt, ómykt efni í bót á gamla flík – hún rifnar bara frá gamla, slitna efninu og gerir rifuna verri.

²² Það setur heldur enginn nýtt vín í gamlar flöskur – nýja vínið sprengir bara flöskurnar svo þær eyðileggjast og vínið fer út um allt. Nýtt vín þarf að setja í nýjar flöskur.“

²³ Einu sinni þegar Jesús var á göngu á kornakri á hvíldardeginum fóru lærisveinar hans að tína kornöxin.

2:14 Matt 9:9; Lúk 5:27-28 **2:14** Leví (síðar kallaður Matteus) var skattheimtumadaur. Skattkoffinn var eins og lítil sjoppa nema þarna kom fólk til að borga skatt. Matteus var álitinn svikari og syndari af Gyðingum því hann vann fyrir Rómverja. **2:15** Matt 9:10; Lúk 5:29 **2:16** Matt 9:11; Lúk 5:30 **2:17** Matt 9:12-13; Lúk 5:31-32; Lúk 19:10; 1Tím 1:15 **2:17** Jesús notar lækni-dæmi: Hann er „læknir“ fyrir synduga (fólk sem viðurkennir þörf sína). Þetta er kjarni boðunar hans. Hann kemur til þeirra sem þurfa hjálp og viðurkenna það, ekki þeirra sem telja sig fullkomna. **2:18** Matt 9:14; Lúk 5:33 **2:19** Matt 9:15; Lúk 5:34 **2:20** Matt 9:15; Lúk 5:35 **2:20** „Brúðguminn“ er Jesús sjálfur. Gleðitími er núna með honum, en fasta kemur síðar (t.d. eftir krossfestinguna). Þetta sýnir að lærisveinar hans lifa ekki lengur í Gamla Testamentinu heldur því nýja. **2:21** Matt 9:16; Lúk 5:36 **2:22** Matt 9:17; Lúk 5:37-39 **2:22** Flaska er orðrétt vínbelgjur úr leðri. Á tímum Jesú var vín geymt í leðurbelgjum. Nýtt vín gerjast og þenst út. Belgirnir þenjast með. Gamlir belgjur eru þurrir og stífir. Þeir springa ef þeir eru fylltir af nýju víni. Þetta er dæmi um nýtt samborið við gamalt: Boðun Jesú er nýtt „vín“ (Konungsríki Guðs). Það passar ekki í gamlar reglur faríseá. Þetta undirbýr að kristni er nýtt samband við Guð, ekki bara uppþæsla á gamalli lögmálshefð. **2:23** Matt 12:1; Lúk 6:1

²⁴ Farísearnir sem sáu þetta sögðu við hann: „Hvernig geta þeir gert þetta? Það er bannað á hvíldardeginum.“

²⁵ „Muniði ekki hvað Davíð konungur gerði,“ svaraði Jesús, „þegar hann og menn hans voru hætt komnir af hungri?“

²⁶ Þeir fóru inn í hús Guðs í stjórnartíð Abíatars æðstaprests og átu brauðið sem enginn nema prestarnir áttu að mega borða.

²⁷ Hvíldardagurinn á að þjóna mannum, ekki öfugt.

²⁸ Þess vegna stjórnar Mannssonurinn líka hvíldardeginum.“

3

¹ Jesús kom þá í samkomuhúsið. Þar var maður með visnaða hönd,

² og þeir fylgdust vandlega með honum til að sjá hvort hann myndi lækna á hvíldardeginum, svo það væri hægt að kæra hann fyrir það.

³ „Stígðu hingað fram,“ sagði Jesús við manninn með visnuðu höndina.

⁴ „Hvort er löglegra,“ sagði Jesús við þá, „að gera eitthvað gott á hvíldardeginum eða eitthvað illt? Að bjarga mannlífi, eða drepa mann?“ Þeir svöruðu því engu.

⁵ Hann horfði á þá með vanþóknunarsvip, dapur yfir harðneskjunni sem þeir sýndu af sér. „Réttu út höndina,“ sagði hann við manninn. Maðurinn rétti út höndina, og hún varð jafn heilbrigð og hin höndin.

⁶ Eftir þetta byrjuðu farísearnir að ræða það við Heródesarsinnana hvernig þeir gætu þaggað niður í Jesú.

2:24 Matt 12:2; Lúk 6:2 **2:24** Farísear höfðu strangar reglur um hvíldardaginn (t.d. bannað að uppskera eða vinna). Að tína korn var álitíð „uppskeruvinna“ af þeim. **2:25** Matt 12:3; Lúk 6:3 **2:26** 1Sam 21:1-6; Matt 12:4; Lúk 6:4 **2:26** Jesús vísar í 1Sam 21: Davíð át helgað brauð (sem var aðeins fyrir presta) þegar hann var í neyð. Þetta sýnir að mannlíf og þarfir eru mikilvægari en svona reglur. (Ath: Abíatar var sonur æðstaprestsins á þeim tíma þegar Davíð át brauðið, en varð svo sjálfur æðstiprestur síðar.) **2:27** 2Mós 23:12; 5Mós 5:14-15 **2:28** Matt 12:8; Lúk 6:5 **2:28** Jesús lýsir sig „herra yfir hvíldardeginum“. Hann hefur vald yfir lögmálinu, sem sýnir guðlegt yfirvald hans. Mannssonurinn, sjá Mrk 2:10. **3:1** Matt 12:9-14; Lúk 6:6-11 **3:2** Lúk 6:7; Lúk 14:1 **3:3** Matt 12:13; Lúk 6:8 **3:4** Matt 12:10; Lúk 6:9 **3:4** Jesús setur upp einfalda siðferðisspurningu: hvíldardagurinn snýst um líf og gæði, ekki reglur sem koma í veg fyrir að hjálpa öðrum. Þögn þeirra sýnir að þeir voru ekki tilbúnir að viðurkenna réttlæti Jesú. **3:5** Matt 12:13; Lúk 6:10 **3:5** „Reiði og sorg“ – Jesús sýnir sterkar tilfinningar vegna hörku fólks sem setur reglur fram yfir líf. Þetta sýnir mannlegar tilfinningar hans. **3:6** Matt 12:14; Lúk 6:11; Jóh 11:53 **3:6** „Heródesarmenn“ voru stuðningsmenn Heródesar Antipas (svæðisstjóri Galíleu) og pólitískir samstarfsmenn farísea, sem annars voru oft ósammála. Þetta er fyrsta merkið um sameinaða áætlun um að drepa Jesú.

⁷ Þegar Jesús fór síðan með lærisveinum sínum að vatninu elti mikill mannfjöldi hann - fólk frá Galíleu, Júdeu,

⁸ Jerúsalem, Ídúmeu, löndunum handan ánnar Jórdan, Týrus og Sídon - vegna þess að það hafði heyrt um allt það ótrúlega sem hann hafði gert.

⁹ Jesús varð að segja lærisveinunum að vera tilbúnir með lítinn bát, ef mannfjöldinn skyldi þrengja sér að honum -

¹⁰ hann hafði nefnilega læknað svo marga að veikt fólk reyndi oft að komast að honum til að snerta hann.

¹¹ Í hvert skipti sem óhreinir andar sáu hann féllu þeir fram fyrir hann og hrópuðu: „Þetta er sonur Guðs!“

¹² Hann skipaði þeim að ljóstra því ekki upp fyrir neinum hver hann væri.

¹³ Uppi á fjalli kallaði Jesús formlega til sín þá sem hann hafði valið til að ganga með sér.

¹⁴ Hann valdi tólf lærisveina til að fylgja sér - þessa tólf sendi hann út til þess að flytja boðskap sinn

¹⁵ og gerði þeim kleift að lækna fólk af veikindum og reka út djöfla.

¹⁶ Þessir tólf lærisveinar voru Símon (sem Jesús gaf nafnið Pétur),

¹⁷ Jakob og Jóhannes Sebedeussynir (sem hann kallaði „boargenes“, sem þýðir „þrumusynirnir“),

¹⁸ Andrés, Filippus, Bartólómeus, Matteus, Tómas, Jakob Alfeusson, Taddeus, Símon Kanaaníti

¹⁹ og Júdas Ískaríot, sem átti eftir að svíkja hann.

²⁰ Eftir að þeir voru komnir heim flykktist svo mikill fjöldi fólks að Jesú að þeir höfðu ekki einu sinni næði til þess að borða.

²¹ Ættingjar hans sem fréttu af þessu reyndu að tala um fyrir honum.

²² Jerúsalemsku kennararnir í lögunum sögðu að hann væri andsetinn, og að þegar hann henti djöflum út úr fólki

3:7 Matt 4:25; Matt 12:15; Lúk 6:17 **3:8** Matt 4:25; Mark 5:20 **3:9** Mark 4:1
3:10 Mark 5:28; Mark 6:56 **3:11** Matt 8:29; Mark 1:24; Lúk 4:41 **3:11** „Sonur Guðs“ – jafnvel óhreinu andarnir þekkja hver Jesús er, en Jesús bannar þeim að segja það upphátt (v. 12). Hann vill ekki að fólkið skilji hann (ekki bara sem kraftaverkamaður heldur sem Messías). **3:12** Mark 1:25; Mark 1:34 **3:13** Matt 10:1-4; Lúk 6:12-16 **3:14** Mark 6:7; Lúk 9:1 **3:15** Matt 10:1; Lúk 9:1
3:16 Matt 10:2-4; Lúk 6:13-16; Post 1:13 **3:17** „Þrumusynirnir“ - Jóhannes og Jakob voru líklega ákafir og sterkir persónuleikar. **3:19** Ættkvísir Ísraels eru tólf. Jesús stofnar nýtt „Ísrael“ með tólf lærisveinum. **3:20** Mark 6:31 **3:21** Jóh 7:5; Jóh 10:20 **3:21** „Ættingjar hans“ (líklega móðir og bræður) skildu ekki boðun Jesú á þessum tíma. Þeir héldu hann væri „galinn“, m.a. vegna þess mikla mannfjölda sem kom til Jesú.

hlyti hann að vera að nota mátt djöflanna sjálfra.

²³ Jesús kallaði þá til sín og útskýrði þetta fyrir þeim með dæmisögu. „Hvernig ætti Satan að geta kastað sjálfum sér út?“ spurði hann þá.

²⁴ „Lið sem rís upp á móti sjálfu sér fellur fljótlega

²⁵ og hús sem rís upp á móti sjálfu sér hrynur fljótlega.

²⁶ Ef Satan risi upp á móti sjálfum sér yrði hann fljótlega búinn að vera.

²⁷ Það er ekki hægt að brjótast inn hjá sterkum manni og ræna hann án þess að binda fyrst þennan sterka eiganda hússins.

²⁸ Muniði þetta: Fólk getur fengið fyrirgefningu fyrir allar syndir sínar og guðlast

²⁹ en guðlast gegn heilögum anda verður aldrei fyrirgefið. Sá sem gerir það verður dæmdur í samræmi við það.“

³⁰ Þetta sagði hann vegna þess að þeir sögðu að hann væri andsetinn af óhreinum anda.

³¹ Bræður Jesú og móðir hans komu og báðu um að Jesús yrði sóttur til að koma út og tala við þau.

³² Þegar Jesús var sagt að móðir hans og bræður væru fyrir utan og vildu tala við hann

³³ svaraði hann: „Hver er móðir mín og hverjir eru bræður mínir?“

³⁴ Hann leit á fólkið sem umkringdi hann. „Jú,“ sagði hann, „þetta hérna eru móðir mín og bræður mínir,

³⁵ vegna þess að það er sá sem gerir vilja Guðs sem er bróðir minn, systir mín eða móðir mín.“

4

¹ Síðar var Jesús aftur að kenna við vatnið. Svo mikill fjöldi manns kom að hlusta á kennslu hans að hann neyddist til að fara á bát út á vatnið og kenna þaðan meðan fólkið hlustaði á hann af ströndinni.

3:22 Matt 9:34; Matt 12:24; Lúk 11:15 **3:22** „Beelsebúb“ var upphaflega nafn á filistískum guði („herra flugnanna“), en Gyðingar notuðu það sem nafn á höfðingja djöflanna (Satan). Þeir ásaka Jesú um að nota djöfulegan kraft. **3:23** Matt 12:25-29; Lúk 11:17-22 **3:26** Matt 12:26; Lúk 11:18 **3:27** Matt 12:29; Lúk 11:21-22 **3:27** Jesús snýr ásökuninni við: ef hann rekur djöfla út, þá er hann sterkari en Satan („sterki maðurinn“). Það sýnir að Guðs ríki er að sigra illskuna.

3:28 Matt 12:31-32; Lúk 12:10 **3:29** Heb 6:4-6; 1Jóh 5:16 **3:29** „Synd gegn Heilögum anda“. Þetta er að hafna algjörlega vinnu Heilags Anda (t.d. neita að viðurkenna að Jesús vinnur með krafti Guðs). Það er ekki ein stök synd heldur ástand hjartans sem neitar fyrirgefningu. **3:31** Matt 12:46-50; Lúk 8:19-21

3:34 Matt 12:49; Lúk 8:21 **3:35** Matt 12:50; Lúk 8:21; Róm 8:29; Heb 2:11

3:35 Jesús endurskilgreinir „fjölskyldu“: ekki bara blóðbönd heldur að gera vilja Guðs. Þetta eru stór skilaboð um nýtt samfélag, kirkjuna sem „Guðs fjölskylda“.

4:1 Matt 13:1-2; Lúk 8:4

² Hann notaði ýmsar líkingar og dæmisögur til að kenna þeim og sagði:

³ „Einu sinni var bóndi sem fór út að sá fræjum.

⁴ Þegar hann dreifði fræjunum lentu sum þeirra útaf – og fuglarnir komu og átu þau fræ.

⁵ Önnur fræ lentu ekki í djúpri mold heldur í þunnu moldarlagi með grjóti undir. Þau spruttu fljótt upp vegna þess að moldin yfir grjótinu var mjög grunn

⁶ en þegar sólin skein á spírunar visnuðu þær fljótt og dóu vegna þess að þær höfðu engar rætur.

⁷ Enn önnur fræ lentu innan um illgresi, sem kæfði spírunar þannig að þær náðu ekki að spretta.

⁸ En önnur fræ lentu í djúpri og góðri mold, þar sem þau spíruðu og urðu að sterkum og heilbrigðum plöntum sem gáfu af sér mikinn og góðan ávöxt.

⁹ Hugsað um það sem þið hafið heyrt og veltið því vel fyrir ykkur.“

¹⁰ Seinna, þegar þeir voru orðnir einir, spurðu lærisveinarnir Jesú út í þessa dæmisögu.

¹¹ „Þið hafið kannski fengið að skilja leyndarmál konungsríkis Guðs,“ sagði hann, „en allir hinir fá þessa dæmisögu til þess að útskýra þetta fyrir þeim.

¹² Þeir horfa án þess að sjá og heyra án þess að skilja, en með þessu fá þeir sem það vilja tækifæri til þess að snúa sér frá syndum sínum og fá fyrirgefningu.

¹³ Skiljið þið enn ekki dæmisöguna?“ spurði hann lærisveinana. „Hvernig ætlið þið þá að skilja allar hinar dæmisögurnar?

¹⁴ Fræin sem bóndinn sáir eru orð Guðs.

¹⁵ Fræin sem lenda útaf eru fólkið sem heyrir þetta orð en Satan kemur síðan um leið og rífur upp orðið sem var sáð í hjörtu þess.

¹⁶ Síðan eru það fræin sem lenda í grunnu moldinni. Þau eru fólkið sem heyrir orðið og bregst vel við því í fyrstu,

¹⁷ en það tímabil varir stutt vegna þess að það hefur engar rætur. Um leið og það lendir í einhverjum erfiðleikum

4:2 Matt 13:3 **4:3** Matt 13:3; Lúk 8:5 **4:4** Matt 13:4 **4:5** Matt 13:5 **4:6** Matt 13:6 **4:7** Matt 13:7 **4:8** Matt 13:8 **4:9** Matt 11:15; Matt 13:9; Lúk 8:8 **4:9** „Hver sem hefur eyru til að heyra“ – Jesús notar þetta oft til að hvetja fólk til að hlusta djúpt og skilja, ekki bara að heyra orðin. **4:10** Matt 13:10; Lúk 8:9 **4:11** Matt 13:11; Lúk 8:10 **4:12** Jes 6:9-10; Matt 13:14-15; Lúk 8:10; Jóh 12:40; Róm 11:8 **4:12** Tilvitnun í Jesaja 6:9-10. Jesús notar þessa tilvitnun til að útskýra að dæmisögurnar hans fela leyndarmál fyrir þeim sem vilja ekki skilja, en opinberar fyrir þeim sem leita, hlusta og vilja skilja. **4:13** Matt 13:18 **4:14** Matt 13:19; Lúk 8:11 **4:15** Matt 13:19; Lúk 8:12 **4:16** Matt 13:20; Lúk 8:13

vegna orðsins missir það áhugann.

¹⁸ Fræin sem lenda í illgresinu eru fólkið sem heyrir orðið

¹⁹ en áhyggjurnar í lífinu, og ýmsar freistingar eins og peningar, læðast að því og kæfa orðið þannig að það nær ekki að spretta í lífi þess.

²⁰ En fræin sem lenda í djúpu og góðu moldinni eru fólkið sem heyrir orðið, tekur við því og ber þess vegna mikinn og góðan ávöxt.“

²¹ „Mynduð þið fela lampa undir fötu eða undir rúmi?“ spurði hann þá. „Mynduð þið ekki setja hann eitthvert þar sem hann gæti lýst?

²² Það er ekkert falið sem verður ekki gert opinbert.

²³ Hugsið vel um það sem þið hafið heyrt.“

²⁴ Síðan sagði hann: „Það sem þið hafið heyrt er ofboðslega mikilvægt. Þið verðið mældir í samræmi við það hvernig þið mælið sjálfir - þeir sem heyra munu fá meira.

²⁵ Sá sem hefur eitthvað fær meira, og sá sem hefur ekki neitt missir það litla sem hann hafði.“

²⁶ Og hann sagði: „Konungsríki Guðs er eins og þegar maður kastar fræjum á jörðina.

²⁷ Hann fer leiðar sinnar, dagarnir líða og fræin vaxa og dafna án þess að hann viti af því.

²⁸ Plönturnar spretta af sjálfum sér upp úr jörðinni – fyrst stönglarnir, svo blómin, og loks ávextirnir sjálfir.

²⁹ En þegar ávextirnir eru komnir fram kemur maðurinn og tínr þá, því þá eru þeir orðnir fullþroskaðir.“

³⁰ Og hann sagði: „Hvað er hægt að bera konungsríki Guðs saman við? Hvernig er best að lýsa því?

³¹ Það er eins og pínulítið fræ sem er sáð í jörðina

³² en þegar það sprettur og vex verður það stærra en allar hinar plönturnar - það verður á endanum að risastóru tré með svo stórar greinar að fuglarnir safnast saman á þeim.“

4:17 Matt 13:21; Lúk 8:13 **4:18** Matt 13:22; Lúk 8:14 **4:19** Matt 13:22; Lúk 8:14 **4:20** Matt 13:23; Lúk 8:15 **4:20** Líkingin um sáðmanninn sýnir mismunandi viðbrögð við boðskapnum um konungsríki Guðs: sumir hafna, sumir gleðjast stutt, sumir láta heiminn kæfa það, en þeir sem taka við bera mikinn ávöxt. **4:21** Matt 5:15; Lúk 8:16; Lúk 11:33 **4:22** Matt 10:26; Lúk 8:17 **4:23** Matt 11:15; Mark 4:9 **4:24** Matt 7:2; Lúk 6:38 **4:24** „Gætið að því sem þið heyrið“ – hversu vel við hlustum og tókum við mótar hvfersu mikið við skiljum orð Guðs. **4:25** Matt 13:12; Matt 25:29; Lúk 8:18 **4:26** Mark 4:3-8 **4:27** Jóh 3:8 **4:28** 2Sam 23:4 **4:29** Jóel 3:13; Matt 13:39-43; Upph 14:15 **4:29** Konungsríki Guðs vex sjálft – Guð vinnur í bakgrunninum, en uppskeran kemur þegar tíminn er réttur (dómur og endalok). **4:30** Matt 13:31-32; Lúk 13:18-19 **4:31** Matt 13:31 **4:31** Orðrétt mustarðsfræ. **4:32** Matt 13:32; Dan 4:21 **4:32** Mustarðsfræ er mjög lítið, en verður stórt tré. Konungsríki Guðs byrjar lítið (með Jesú og tólf) en vex til að verða stórt og veita mörgum skjól.

³³ Hann sagði þeim fjölmargar aðrar dæmisögur, eins margar og þeir gátu skilið.

³⁴ Hann talaði til fólksins í dæmisögum, en seinna þegar þeir voru einir útskýrði hann dæmisögurnar fyrir lærisveinunum.

³⁵ Seinna þennan sama dag, um kvöldið, sagði hann við þá að þeir skyldu fara yfir vatnið.

³⁶ Þegar mannfjöldinn var farinn lögðu þeir af stað með honum yfir vatnið á litlum bátum.

³⁷ Skyndilega sigldu þeir inn í mikið hvas sviðri – öldurnar skullu á skipinu svo vatnið flæddi inn yfir borðstokkinn.

³⁸ Lærisveinarnir flýttu sér að vekja Jesú, sem lá aftast í bátnum og svaf. „Kennari!“ hrópuðu þeir. „Við erum að sökkva, er þér alveg sama?“

³⁹ Jesús vaknaði og skipaði bæði vindinum og vatninu að lægja sig. Um leið lægði vindinn og allt varð kyrrt og hljótt úti á vatninu.

⁴⁰ „Við hvað eruð þið svona hræddir?“ spurði hann lærisveinana. „Hafið þið svona litla trú?“

⁴¹ Þeir urðu mjög skelkaðir. „Hver er þessi maður eiginlega?“ spurðu þeir hver annan. „Meira að segja vindarnir og vatnið hlýða honum.“

5

¹ Þeir komu yfir á hinn enda vatnsins, í land Gerasena.

² Um leið og hann steig upp úr bátnum mætti honum maður úr gröfunum með óhreinan anda.

³ Hann bjó í gröfunum og enginn gat lengur bundið hann, ekki einu sinni með keðjum.

⁴ Hann hafði oft verið bundinn fótjárnnum og keðjum, en hann reif sundur keðjurnar og braut fótjárnin. Enginn var nógu sterkur til að hemja hann.

4:33 Matt 13:34 **4:34** Matt 13:36 **4:34** Jesús notar líkingar til að kenna almenningi, en útskýrir fyrir lærisveinum sínum. Þetta sýnir að djúpur skilningur kemur með persónulegu samfélagi við Jesú. **4:35** Matt 8:18; Lúk 8:22 **4:36** Matt 8:23 **4:37** Matt 8:24; Lúk 8:23 **4:38** Matt 8:25; Lúk 8:24 **4:38** Jesús sefur friðsælt í stormi. Þetta sýnir fullkomna trú og traust á föður sinn. Lærisveinarnir eru hræddir og velta því fyrir sér hvort Jesú sé sama um þá. **4:39** Matt 8:26; Lúk 8:24; Slm 107:29 **4:39** Jesús skipar náttúrunni. Þetta sýnir guðleg vald yfir sköpuninni, eins og Guð í GT (t.d. Slm 107). **4:40** Matt 8:26; Lúk 8:25 **4:41** Matt 8:27; Lúk 8:25 **4:41** Lærisveinarnir eru enn hissa og hræddir. Þetta er byrjun á skilningi þeirra á því hver Jesús er: ekki bara kennari heldur Guð sjálfur. **5:1** Matt 8:28-34; Lúk 8:26-39 **5:1** „Gerasena“ (eða Gerasa/Gadara í sumum handritum) er svæði austan við Galileuvatn, í Dekapólís (tíu borgum) – ekki gyðingasvæði, heldur meðal heiðingja, sem útskýrir svínahjörðina. **5:2** Matt 8:28; Lúk 8:27 **5:3** Lúk 8:29 **5:4** Lúk 8:29

⁵ Allan daginn og nóttina var hann í gröfunum og á fjöllum og öskraði og barði sjálfan sig með grjóti.

⁶ Þegar hann sá Jesú úr fjarlægð kom hann hlaupandi og féll niður við fætur hans.

⁷ Svo öskraði hann hátt: „Hvað viltu mér, Jesús, sonur Guðs hins hæsta? Ég bið þig í Guðs nafni, þú mátt ekki þjaka mig!“

⁸ Jesús hafði nefnilega sagt við hann: „Farðu út úr honum, þú óhreini andi!“

⁹ Jesús spurði hann: „Hvað heitir þú?“ Hann svaraði: „Ég heiti her, við erum margir.“

¹⁰ Og hann bað hann ákaft að senda þá ekki úr landinu.

¹¹ Þar var stór svínahjörð að éta á fjallinu.

¹² Djöflarnir báðu hann og sögðu: „Sendu okkur í svínin svo við getum farið inn í þau.“

¹³ Og hann leyfði þeim það. Óhreinu andarnir fóru þá út og inn í svínin. Og hjörðin, um tvö þúsund, hrundi fram af brúninni niður í vatnið og drukknaði í vatninu.

¹⁴ Svínahirðarnir flúðu og sögðu frá þessu í borgum og bæjum. Fólkið kom út að sjá hvað hafði gerst.

¹⁵ Þeir komu til Jesú og sáu manninn sem hafði verið haldinn af djöflunum, hann sem hafði haft heila hersveit í sér, sitja þar, klæddan og með fullu viti. Þeir urðu hræddir.

¹⁶ Þeir sem höfðu séð þetta sögðu þeim frá því sem gerst hafði við manninn sem var haldinn af djöflunum og við svínin.

¹⁷ Og þeir fóru að biðja hann að yfirgefa land þeirra.

¹⁸ Þegar hann steig inn í bátinn bað sá sem hafði verið haldinn af djöflunum að fá að fara með honum.

¹⁹ En Jesús leyfði honum það ekki og sagði við hann: „Farðu heim til fólksins þíns og segðu þeim frá því sem Drottinn hefur gert fyrir þig og hvernig hann hefur

5:5 Lúk 8:29 **5:5** Maðurinn var í mikilli andlegri og líkamlegri þjáningu – gröfurnar voru oft óhreinir staðir, og sjálfsskaðinn sýnir hversu illa djöflarnir höfðu ráðið yfir honum. **5:6** Matt 8:29; Lúk 8:28 **5:7** Matt 8:29; Lúk 8:28; Mark 1:24 **5:7** „Sonur Guðs hins hæsta“ – jafnvel djöflarnir þekkja hver Jesús er og eru hræddir við hann. Þeir biðja um miskunn. **5:8** Mark 1:25 **5:9** Lúk 8:30 **5:9** „Her“ (legion) þýðir her hersveit – um 6000 hermenn. Þetta sýnir að margir djöflar voru í manninum, sem gerir hann afar sterkan og hættulegan. **5:10** Lúk 8:31 **5:11** Matt 8:30; Lúk 8:32 **5:12** Matt 8:31 **5:13** Matt 8:32; Lúk 8:33 **5:13** Svín voru óhrein dýr fyrir Gyðinga – Jesús leyfir djöflunum að fara í þau, sem leiðir til eyðileggingar. Þetta sýnir vald hans yfir djöflum og að illskan eyðileggur það sem hún tekur yfir. **5:14** Matt 8:33; Lúk 8:34 **5:15** Matt 8:34; Lúk 8:35 **5:16** Lúk 8:36 **5:17** Matt 8:34; Lúk 8:37 **5:17** Fólkið óttast kraft Jesú meira en djöflana – þeir vilja frekar missa svínin (hagkerfið) en að hann breyti neinu í lífi þeirra. **5:18** Lúk 8:38

miskunnað þér.“

²⁰ Og hann fór og byrjaði í Dekapólís að segja frá öllu sem Jesús hafði gert fyrir hann. Og allir voru mjög hissa.

²¹ Þegar Jesús hafði farið aftur í bát yfir vatnið safnaðist mikill mannfjöldi til hans. Hann var við vatnsbakkann.

²² Þá kom einn af samkomustjórunum, Jairus að nafni. Þegar hann sá Jesú féll hann niður við fætur hans

²³ og bað hann ákaft: „Dóttir mín er að deyja. Komdu og leggðu hendur þínar á hana svo hún læknist og lifi.“

²⁴ Jesús gekk með honum. Mikill mannfjöldi fylgdi honum og þrengdi að honum.

²⁵ Þar var kona sem hafði haft blæðingar í tólf ár.

²⁶ Hún hafði þjáðst mikið af mörgum læknum og eytt öllu sem hún átti, en þetta hafði bara versnað hjá henni.

²⁷ Þegar hún heyrði um Jesú kom hún að baki hans í mannfjöldanum og snerti klæði hans.

²⁸ Hún sagði við sjálfa sig: „Ef ég bara get snerti klæði hans þá læknast ég.“

²⁹ Og strax stöðvaðist blæðingin og hún fann í líkamanum að hún var læknuð.

³⁰ Jesús skynjaði strax í sjálfum sér að kraftur hafði farið frá honum. Hann sneri sér við í mannfjöldanum og sagði: „Hver snerti klæði mín?“

³¹ Lærisveinar hans svöruðu: „Þú sérð hvernig mannfjöldinn þrengir að þér, og þú spyrð: Hver snerti mig?“

³² Hann leit í kringum sig til að sjá hver hefði snert hann.

³³ Konan, sem vissi hvað hafði gerst, kom skjálfandi og óttaslegin, féll niður við fætur hans og sagði honum allt eins og var.

³⁴ Hann sagði við hana: „Dóttir, trú þín hefur læknað þig. Farðu í friði og vertu heil af sjúkdómi þínum.“

³⁵ Meðan hann sagði þetta koma menn frá samkomustjóranum og segja: „Dóttir þín er dáin. Hvers vegna truflar þú meistarann lengur?“

5:19 Lúk 8:39 **5:19** Jesús sendir hann heim sem „fyrsta boðberann“ í heiðingjasvæðinu – hann á að segja frá miskunn Guðs, sem sýnir að Jesús kemur líka til þeirra sem ekki eru Gyðingar. **5:20** Matt 4:25 **5:21** Matt 9:1; Lúk 8:40
5:22 Matt 9:18; Lúk 8:41 **5:23** Matt 9:18; Lúk 8:42 **5:24** Matt 9:19; Lúk 8:42 **5:25** Matt 9:20; Lúk 8:43 **5:25** Blæðingar gerðu hana ritulega óhreina samkvæmt lögmalinu (3Mós 15) – hún mátti ekki snerta fólk eða vera í samfélagi. Hún hafði þjáðst lengi og eytt öllu. **5:26** Lúk 8:43 **5:27** Matt 9:20; Lúk 8:44
5:28 Matt 9:21 **5:29** Matt 9:22; Lúk 8:44 **5:30** Lúk 8:46 **5:30** Jesús finnur fyrir krafti sem fer frá honum – þetta sýnir að lækningin var ekki sjálfvirk heldur kom frá honum persónulega. **5:31** Lúk 8:45 **5:32** Lúk 8:47 **5:33** Lúk 8:47 **5:34** Matt 9:22; Lúk 8:48 **5:34** „Trú þín hefur læknað þig“ – Jesús leggur áherslu á trú hennar, ekki bara snertinguna. Hún er kölluð „dóttir“ – Jesús gefur henni virðingu og samfélag aftur. **5:35** Matt 9:18; Lúk 8:49

³⁶ Jesús heyrði þetta og sagði strax við samkomustjórann: „Vertu ekki hræddur, trúðu aðeins.“

³⁷ Hann leyfði engum að fylgja sér nema Pétri, Jakobi og bróður Jakobs, Jóhannesi.

³⁸ Þeir komu til húss samkomustjórans og sáu mikla óreiðu og fólk grátandi og veinandi hátt.

³⁹ Hann gekk inn og sagði við þau: „Hvers vegna eru þið að gráta og með hávaða? Barnið er ekki dáíð, það sefur.“

⁴⁰ Þau hlógu að honum. En hann rak þá alla út, tók með sér föður og móður barnsins og þá sem voru með honum og gekk inn til barnsins.

⁴¹ Hann tók í hönd barnsins og sagði við það: „Talíta kúm,“ sem þýðir: „Litla stúlka, ég segi þér, ris upp!“

⁴² Og strax stóð stúlkan upp og gekk um – hún var tólf ára. Þeir urðu strax mjög hissa.

⁴³ Hann bannaði þeim stranglega að segja neinum frá þessu og sagði að gefa henni eitthvað að borða.

6

¹ Jesús fór þaðan og kom til heimabæjar síns. Lærisveinar hans fylgdu honum.

² Þegar hvíldardagurinn kom byrjaði hann að kenna í samkomuhúsinu. Margir sem hlustuðu urðu mjög hissa og sögðu: „Hvaðan fær þessi maður þetta? Hvaða speki er þetta sem hann hefur? Og hver eru þessi kraftaverk sem gerast fyrir hendur hans?“

³ Er þetta ekki smiðurinn, sonur Maríu og bróðir Jakobs, Jósefs, Júdasar og Símonar? Og eru systur hans ekki hér hjá okkur?“ Þeir hneyksluðust á honum.

⁴ Jesús sagði við þá: „Spámaður er ekki vanvirtur nema í heimabæ sínum og meðal ættingja sinna og hjá sinni eigin

5:36 Lúk 8:50 **5:37** Matt 17:1; Mark 9:2; Mark 13:3; Mark 14:33 **5:38** Matt 9:23; Lúk 8:52 **5:39** Matt 9:24; Lúk 8:52 **5:39** „Það sefur“ – Jesús talar um dauða sem tímabundið svefn fyrir þá sem trúa. Þetta er ekki afneitun dauða heldur yfirburði hans yfir honum. **5:40** Matt 9:25; Lúk 8:53 **5:41** Lúk 8:54 **5:41** „Talíta kúm“ er arameískt (tungumál Jesú) – Markús þýðir það fyrir lesendur sína. Jesús talar beint til barnsins, sem sýnir persónulegt vald hans yfir dauðanum. **5:42** Matt 9:25; Lúk 8:55 **5:43** Matt 9:26; Mark 1:44; Mark 7:36 **5:43** Jesús bannar að segja frá (messíu-leynileiki) og biður um matur – sýnir að hún er lifandi og þarf venjulega umönnun, ekki bara kraftaverk. **6:1** Matt 13:53-58; Lúk 4:16-30 **6:2** Matt 13:54; Lúk 4:16 **6:3** Matt 13:55-56; Jóh 6:42 **6:3** Fólk í Nasaret þekkir Jesú sem „smiðinn“ (tekton = handverksmaður, oft smiður eða trésmiður) og son Maríu. Þau þekkja fjölskyldu hans og geta ekki samþykkt að hann sé spámaður eða Messías. Þetta leiðir til „hneykslunar“ (skandalízomai). Þau trúu ekki því þau þykjast þekkja Jesú of vel og vita hver hann er.

fjölskyldu.“

⁵ Og hann gat ekki gert neitt kraftaverk þar, nema hann lagði hendur sínar á nokkra sjúka og læknaði þá.

⁶ Og hann undraðist yfir vantrú þeirra. Hann fór um þorpin í kring og kenndi.

⁷ Hann kallaði til sín lærisveinana tólf og byrjaði að senda þá út tvo og tvo. Hann gaf þeim vald yfir óhreinu öndunum

⁸ og sagði þeim að taka ekkert með sér nema staf, hvorki brauð né bakpoka né peninga í beltinu

⁹ heldur vera með skó á fótum en ekki tvo kyrtla.

¹⁰ Og hann sagði við þá: „Hvar sem þið komið inn í hús, verið þar þangað þið farið þaðan.“

¹¹ Og hvar sem þeir ekki taka við ykkur né hlusta á ykkur, þá farið þaðan og hristið rykið af fótum ykkar til að aðskilja ykkur frá þeim.

¹² Þeir fóru þá út og prédikuðu að menn skyldu iðrast.

¹³ Þeir ráku út marga djöfla og smurðu marga sjúka með olíu og læknuðu þá.

¹⁴ Og Heródes konungur heyrði þetta (því nafn Jesú hafði orðið kunnugt), og hann sagði: „Jóhannes skírari er risinn frá dauðum, og þess vegna virka kraftaverk í gegnum hann.“

¹⁵ En aðrir sögðu: „Hann er Elías.“ Aðrir sögðu: „Hann er spámaður, eins og einn af spámönnum fyrri tíma.“

¹⁶ En þegar Heródes heyrði þetta sagði hann: „Þetta er Jóhannes, sem ég lét hálshöggva. Hann er risinn frá dauðum.“

¹⁷ Því Heródes hafði sjálfur sent menn og handtekið Jóhannes og bundið hann í fangelsi vegna Herodíasar, konu Filippusar bróður síns, því hann hafði gifts henni.

¹⁸ Jóhannes hafði sagt Heródesi: „Þér er ekki leyfilegt að eiga konu bróður þíns.“

6:4 Matt 13:57; Lúk 4:24; Jóh 4:44 **6:4** Jesús vitnar í algenga reglu: fólk í eigin bæ eða fjölskyldu tekur oft ekki við spámönnum. Þau þekkja of vel bakgrunninn til að trúa. Þetta er stigvaxandi vanvirðing: fyrst í heimabænum (almeningur). Síðan meðal ættingja (stærri fjölskylda). Að lokum í eigin húsi (mesta nándin – foreldrar, systkini, eigin kona og börn ef hann hefði átt fjölskyldu). **6:5** Matt 13:58 **6:5** Jesús „gat ekki“ – ekki vegna vanmáttar hans heldur vegna vantrúar fólksins. Kraftaverk hans eru oft tengd við trú viðtakandans. **6:6** Matt 9:35 **6:7** Matt 10:1; Lúk 9:1 **6:8** Matt 10:9-10; Lúk 9:3 **6:9** Matt 10:10 **6:10** Matt 10:11; Lúk 9:4 **6:11** Matt 10:14; Lúk 9:5; Post 13:51 **6:11** „Hristið rykið af fótum“ er táknræn athöfn sem sýnir að sendiboðarnir eru ekki lengur ábyrgir fyrir boðskapnum; dómurinn er eftir hjá þeim sem hafnar honum. **6:12** Matt 3:2; Mark 1:15 **6:13** Jak 5:14 **6:13** Smurning með olíu var algeng lækningaraðferð í Gyðingatrú (tengd blessun og miskunn Guðs). Lærisveinarnir nota hana með valdi Jesú. **6:14** Matt 14:1-2; Lúk 9:7-9 **6:15** Mal 4:5; Matt 16:14; Lúk 9:8 **6:16** Matt 14:2; Lúk 9:9 **6:17** Matt 14:3; Lúk 3:19-20 **6:18** 3Mós 18:16; 3Mós 20:21

19 Herodías reiddist Jóhannesi og vildi láta drepa hann, en gat það ekki.

20 Því Heródes óttaðist Jóhannes og virti hann, vissi að hann var réttlátur og heilagur maður, og verndaði hann. Og þegar hann hlustaði á hann varð hann mjög ráðvilltur, en hlustaði samt hugfanginn á hann.

21 En svo kom tækifærið sem Herodías hafði beðið eftir. Þegar Heródes átti afmæli, hélt hann veislu fyrir höfðingja sína, herforingja og fyrirmenni í Galíleu.

22 Þegar dóttir Herodíasar kom inn og dansaði, líkaði Heródesi og gestum hans það vel. Konungurinn sagði við stúlkuna: „Biddu mig um hvað sem þú vilt, og ég gef þér það.“

23 Hann lofaði henni: „Hvað sem þú biður um gef ég þér, allt að helmingi ríkis míns.“

24 Hún gekk út og spurði móður sína: „Hvað á ég að biðja um?“ Hún svaraði: „Höfuð Jóhannesar skírara.“

25 Hún hljóp strax inn til konungsins og bað: „Ég vil að þú gefir mér strax á diskum höfuð Jóhannesar skírara.“

26 Konungurinn varð mjög hryggur, en vegna loforðsins og gestanna vildi hann ekki hafna henni.

27 Hann sendi þegar lífvörð og skipaði að láta færa sér höfuð Jóhannesar.

28 Sá fór í fangelsið og hjó af honum höfuðið,

29 og kom með höfuðið á fati og gaf stúlkunni, og stúlkun móður sinni.

30 Postularnir komu saman til Jesú og sögðu honum allt sem þeir höfðu gert og kennt.

31 Hann sagði við þá: „Komið þið með mér á afskekktan stað og hvílið ykkur aðeins.“ Því margir voru að koma og fara, og þeir höfðu ekki einu sinni tíma til að borða.

32 Þeir fóru í bát á afskekktan stað, einir.

33 Margir sáu þá fara og þekktu þá. Fólk hljóp til úr öllum bæum og varð á undan þeim.

34 Þegar Jesús steig upp úr bátnum sá hann mikinn mannfjölda og vorkenndi þeim, því þau voru eins og sauðir

6:19 Matt 14:5 6:20 Matt 14:5 6:20 Heródes er í innri átökum – hann virðir Jóhannes sem réttlátan en gerir samt rangt. Þetta sýnir hvernig vald og synd geta blandast saman. 6:21 Matt 14:6 6:22 Matt 14:6-7 6:23 Est 5:3; Est 7:2
 6:24 Matt 14:8 6:25 Matt 14:8 6:26 Matt 14:9 6:27 Matt 14:10 6:28 Matt 14:10
 6:29 Matt 14:11 6:30 Lúk 9:10 6:30 „Postularnir“ – postular eru þeir sem eru sendir. Hér lærisveinarnir tólf nefndir „postular“ eftir að hafa verið sendir út í fyrsta skiptið. 6:31 Mark 3:20; Matt 14:13 6:32 Matt 14:13; Lúk 9:10
 6:33 Matt 14:13; Lúk 9:11

án hirðis. Og hann byrjaði að kenna þeim margt.

³⁵ Seint um daginn komu lærisveinarnir til hans og sögðu: „Staðurinn er afskekktur og orðið áliðið.“

³⁶ Sendu fólkið í burtu svo þau geti keypt sér eitthvað að borða í bæjum og þorpum hér í kring.“

³⁷ Hann svaraði: „Gefið þið þeim að borða.“ Þeir sögðu: „Eigum við að fara og kaupa brauð fyrir tvö hundruð dagsverk og gefa þeim að borða?“

³⁸ Hann sagði við þá: „Hversu mörg brauð hafið þið? Farið og gáið.“ Þegar þeir komu aftur sögðu þeir: „Fimm brauð og tvo fiska.“

³⁹ Hann sagði þeim að láta fólkið setjast niður í grænum grasflötum, hóp eftir hóp.

⁴⁰ Þeir settust niður í fimmtíu og hundrað manna hópum.

⁴¹ Jesús tók brauðin fimm og fiskana tvo, leit upp til himins, þakkaði, braut brauðin og gaf lærisveinum sínum til að bera fram fyrir fólkið. Hann skipti líka fiskunum á milli þeirra allra.

⁴² Allir átu og urðu saddir.

⁴³ Á eftir söfnuðu þeir saman tólf fullum körfum af brauðbitum og fiski.

⁴⁴ Þeir sem átu brauðið voru um fimm þúsund karlar.

⁴⁵ Hann sendi lærisveina sína strax í bátinn og yfir á hinn bakann til Betsaida, á meðan hann sendi mannfjöldann heim.

⁴⁶ Eftir að hann hafði kvatt þá fór hann upp á hæð til að biðjast fyrir.

⁴⁷ Þegar kvöld var komið var báturinn á miðju vatninu og hann einn á landi.

⁴⁸ Hann sá þá erfiða við róðurinn vegna mótvindsins. Eftir kl.3 um nóttina kom hann til þeirra, gekk á vatninu, og vildi fara framhjá þeim.

6:34 Matt 9:36; Matt 14:14; Lúk 9:11; 4Mós 27:17; Esek 34:5 **6:34** „Sauðir án hirðis“ – Jesús sér að fólkið ratar ekki rétta leið og þarf leiðsögn. Hann kennir þeim fyrst, síðan sér hann þeim fyrir líkamlegri næringu. **6:35** Matt 14:15; Lúk 9:12

6:36 Matt 14:15 **6:37** Matt 14:16-17; Lúk 9:13; Jón 6:7 **6:38** Matt 14:17; Lúk 9:13; Jón 6:9 **6:39** Matt 14:19; Lúk 9:14 **6:40** Lúk 9:14 **6:41** Matt 14:19; Lúk 9:16; Jón 6:11 **6:41** Jesús þakkar (eucharisteð) – þetta er fyrirmynd fyrir kvöldmáltíðina. Hann notar lítið til að metta marga. **6:42** Matt 14:20; Lúk 9:17; Jón 6:12 **6:43** Matt 14:20; Lúk 9:17; Jón 6:13 **6:44** Matt 14:21; Jón 6:10 **6:44**

„Um fimm þúsund karlar“ – þetta er fyrri brauðmargföldunin í Markúsi (síðari í 8:9 fyrir 4000). Markús leggur áherslu á tvo mismunandi atburði. **6:45** Matt 14:22; Jón 6:17 **6:46** Matt 14:23; Lúk 6:12 **6:47** Matt 14:23 **6:48** Matt 14:24-25; Jón 6:19 **6:48** „Gekk á vatninu“ – Jesús sýnir vald yfir náttúrunni. „Vildi fara framhjá“ – hann prófar trú þeirra eða vill koma þeim á óvart.

49 Þegar þeir sáu hann ganga á vatninu héldu þeir að þetta væri draugur og öskruðu.

50 Því allir sáu hann og urðu hræddir. En hann talaði strax við þá og sagði: „Verið hughraustir, það er ég! Verið ekki hræddir!“

51 Hann steig upp í bátinn til þeirra og stormurinn hætti. Þeir urðu mjög undrandi og hissa.

52 Þeir höfðu ekki skilið þetta með brauðin, því hjörtu þeirra voru treg.

53 Þeir komu yfir á bakkann hinumegin og lögðu að landi í Genesaret.

54 Þegar þeir stigu upp úr bátnum þekkti fólkið hann strax.

55 Fólk hljóp um allt svæðið og færði sjúka á börum til hans, hvar sem hann var.

56 Og hvar sem Jesús kom inn í þorp eða bæ lögðu þeir sjúka við götuna og báðu hann að fá að snerta bara brúnina á fötum hans. Og allir sem snertu hann urðu heilbrigðir.

7

1 Þá komu saman til hans farísear og nokkrir kennarar í lögunum sem komu frá Jerúsalem.

2 Þeir sáu að sumir lærisveinar hans borðuðu með óhreinum (þ.e. óþvegnum) höndum.

3 (Farísear og allir Gyðingar borða ekki nema þvo sér fyrst vandlega um hendurnar, þeir halda fast við hefð forfeðranna.)

4 Og þegar þeir koma frá markaðnum borða þeir ekki fyrr en þeir hafa þvegið sér. Þeir hafa margar aðrar hefðir sem þeir halda: að þvo bolla, krúsir, koparílát og rúm.

5 Farísearnir og kennarar í lögunum spurðu hann: „Af hverju fylgja lærisveinar þínir ekki hefðum forfeðra okkar, heldur borða þeir með óhreinum höndum?“

6 Hann svaraði þeim: „Rétt spáði Jesaja um ykkur, hræsnara, eins og skrifað er:

7 Þeir tilbiðja mig aðeins í orði, því þeir kenna kenningar manna sem boðorð.“

6:49 Matt 14:26 6:50 Matt 14:27; Jóh 6:20 6:51 Matt 14:32; Jóh 6:21 6:52 Mark 8:17-21 6:52 Lærisveinarnir skilja ekki brauðmargföldunina – hjörtu þeirra eru „treg“ (pepōromenē) – þeir skilja ekki enn vald Jesú. 6:53 Matt 14:34 6:54 Matt 14:35 6:55 Matt 14:35 6:56 Matt 14:36; Mark 5:28; Lúk 8:44 6:56 „Snerta brúnina á fötum hans“ – minnir á konuna með blæðingarnar (5:28). Trú fólksins leiðir til lækninga – Jesús er uppspretta lækningar. 7:1 Matt 15:1 7:2 Matt 15:2 7:3 Matt 15:2 7:4 Matt 15:2 7:4 Farísear höfðu bætt við lögmálið með mörgum hefðum (t.d. handaþvottur fyrir mat) til manneskja gæti talist „hrein.“ Þetta var ekki boðorð Móse heldur manngerð regla. 7:5 Matt 15:2 7:6 Matt 15:7-8; Jes 29:13 7:7 Jes 29:13

8 „Þið yfirgefið boðorð Guðs og haldið fast við hefðir manna.“

9 Hann sagði við þá: „Þið hafnið falletgu boðorði Guðs til að halda ykkar eigin hefðir.

10 Móse sagði: ‚Heiðra föður þinn og móður þína‘ og ‚Sá sem bölvur föður eða móður skal deyja.‘

11 En þið segið: ‚Ef maður segir við föður sinn eða móður: Það sem þú hefðir fengið frá mér er Korban (þ.e. gjöf til Guðs),‘

12 þá leyfið þið honum ekki lengur að gera neitt fyrir föður sinn eða móður.

13 Þannig ónýtið þið orð Guðs með hefð ykkar sem þið hafið komið á. Og þið gerið margt annað slíkt.“

14 Hann kallaði aftur mannfjöldann til sín og sagði við þá: „Hlýðið mér öll og skiljið.

15 Ekkert sem kemur inn í manninn utan frá getur óhreiknað hann. Heldur það sem kemur út úr manninum, það óhreinkar manninn.“

17 Þegar hann kom inn frá mannfjöldanum spurðu lærisveinar hans hann um líkinguna.

18 Hann sagði við þá: „Eru þið líka svona skilningslausir? Skiljið þið ekki að allt sem kemur inn í manninn utan frá getur ekki óhreinkað hann?“

19 Því það kemur ekki inn í hjarta hans heldur í maga og fer út í salernið.“ (Þannig lýsti hann allan mat hreinan.)

20 Og hann sagði: „Það sem kemur út úr manninum, það óhreinkar manninn.

21 Því innan frá, úr hjarta mannsins, koma illar hugsanir: losti, stuldur, morð,

22 framhjáhald, ágirnd, illska, svik, siðspilling, öfund, róg, hroki og heimska.

23 Allt þetta illa kemur innan frá og óhreinkar manninn.“

7:8 Matt 15:3 **7:9** Matt 15:3 **7:10** 2Mós 20:12; 2Mós 21:17; 3Mós 20:9; 5Mós 5:16 **7:11** Matt 15:5 **7:11** „Korban“ þýðir gjöf helguð Guði. Farísear leyfðu að lofa Guði peninga sem hefði átt að hjálpa fore. Þetta braut hinsvegar boðorðið um að heiðra foreldra sína. **7:12** Matt 15:5-6 **7:13** Matt 15:6 **7:13** Jesús gagnrýnir að manngerðar hefðir (ekki boðorð Guðs) komu í veg fyrir að elska og heiðra foreldra sína. Þetta sýnir hvernig reglur geta orðið mikilvægari en hjarta miskunnar. **7:14** Matt 15:10 **7:15** Matt 15:11 **7:15** Jesús breytir skilningi á „óhreinleika.“ Það er ekki matur eða þvottur heldur innra hjarta og hugsanir sem óhreinka manneskju. **7:17** Matt 15:15 **7:18** Matt 15:16 **7:19** Matt 15:17 **7:19** Markús útskýrir að Jesús hreinsaði allan mat. Þetta var stórt skref fyrir kristna Gyðinga: enginn matur er lengur „óhrein.“ **7:20** Matt 15:18 **7:21** Matt 5:21-22; Matt 15:19 **7:22** Matt 15:19 **7:23** Matt 15:20 **7:23** Jesús listar syndir sem koma úr hjartanu. Þetta sýnir að vandamálið er innra, ekki ytra (t.d. matur eða þvottur).

24 Hann fór þaðan og fór til svæða Týrusar og Sídon. Hann gekk inn í hús og vildi að enginn vissi það, en hann gat ekki falið sig.

25 Því strax kom kona með litla dóttur sína sem hafði óhreinan anda og féll niður við fætur hans.

26 Konan var grísk, fædd í Sýrlensku Föníkú. Hún bað hann að reka djöfulinn úr dóttur hennar.

27 Jesús sagði við hana: „Láttu fyrst börnin seðjast – það er ekki rétt að taka brauðið frá börnunum og kasta því fyrir hunda.“

28 Hún svaraði: „Já, herra, en hundarnir undir borðinu éta mylsnuna frá börnunum.“

29 Hann sagði við hana: „Fyrir þessa orð skaltu fara heim. Djöfulinn er farinn úr dóttur þinni.“

30 Og þegar hún kom heim fann hún barnið liggjandi í rúmi og djöfulinn farinn.

31 Hann fór aftur frá landamærum Týrusar og gekk um Sídon til Galíleuvatns, í gegnum Dekapólís-svæðið.

32 Þeir komu með til hans manns sem var heyrnarlaus og með mikinn talgalla, og báðu hann að leggja hönd sína á hann.

33 Hann tók hann til hliðar frá mannföldanum, stakk fingrum sínum í eyru hans, spýtti á fingur sér og snerti svo tungu hans.

34 Hann leit upp til himins, andvarpaði og sagði við hann: „Effata!“ (þ.e. „Láttu þig opnast!“).

35 Þá opnuðust eyru hans og hindrun tungunnar losnaði, og hann talaði rétt.

36 Jesús bannaði þeim að segja neinum frá þessu. En því meira sem hann bannaði því meira sögðu þeir frá.

37 Og þeir urðu mjög hissa og sögðu: „Hann hefur gert allt vel. Hann lætur jafnvel heyrnarlausu heyra og mállausa tala.“

8

1 Á þeim dögum safnaðist aftur saman mikill mannföldi.

7:24 Matt 15:21 **7:25** Matt 15:22 **7:26** Matt 15:22 **7:27** Matt 15:26 **7:27** „Börn“ = Ísraelsmenn, „hundar“ = heiðingar (alengt myndmál). Jesús prófar trú hennar og leggur áherslu á forgang Gyðinga, en hann opnar síðan fyrir heiðingja.
7:28 Matt 15:27 **7:29** Matt 15:28 **7:29** Trú konunnar (og sniðugt svar) leiðir til lækningar. Jesús læknað barn án þess að barnið þurfi að vera nærri.
7:30 Matt 15:28 **7:31** Matt 15:29 **7:32** Mark 5:23 **7:33** Mark 8:23 **7:33** Þetta var algengt aðferð til að lækna á þessum tíma, en Jesús notar það til að sýna persónulegt vald. **7:34** Mark 8:12 **7:35** Mark 8:25 **7:36** Matt 9:30; Mark 1:44 **7:37** Jes 35:5-6 **7:37** „Hann hefur gert allt vel“ – orðin minna á sköpun Guðs (1Mós 1:31). Jesús uppfyllir spádóma um að Messías lækni heyrnarlausu og mállausa (Jes 35).

Þeir höfðu ekkert að borða. Jesús kallaði lærisveina sína til sín og sagði:

² „Ég vorkenni mannfjöldanum, því þeir hafa verið hjá mér þrjú daga án matar.

³ Ef ég sendi þá svanga heim, munu þeir örmagnast á leiðinni; sumir hafa komið langa leið.“

⁴ Lærisveinar hans svöruðu: „Hvaðan á maður að fá nóg brauð hér í eyðimörkinni?“

⁵ Hann spurði þá: „Hversu mörg brauð hafið þið?“ Þeir svöruðu: „Sjö.“

⁶ Þá skipaði hann mannfjöldanum að setjast niður. Hann tók brauðin sjö, leit upp til himins, þakkaði, braut þau og lét lærisveina sína bera þau fram fyrir mannfjöldann.

⁷ Þeir höfðu líka nokkra smáfiska. Hann þakkaði og sagði að bera þá fram líka.

⁸ Þeir átu og urðu saddir. Síðan tóku þeir upp sjö körfur fullar af brauðbitum.

⁹ Þeir sem átu voru um fjögur þúsund. Síðan sendi hann þá heim.

¹⁰ Hann steig strax í bátinn með lærisveinum sínum og fór til Dalmanúta-svæðisins.

¹¹ Farisearnir komu og fóru að rífast við hann. Þeir vildu að hann sannaði sig með merki frá himnum og helst að koma honum í vandræði.

¹² Hann andvarpaði djúpt innra með sér og sagði: „Hvers vegna krefst kynslóðin í dag merkis frá himnum? Ég segi ykkur afgerandi: Nei, það verður ekki.“

¹³ Hann skildi þá eftir, steig aftur í bátinn og fór þvert yfir vatnið.

¹⁴ Lærisveinarnir höfðu gleymt að taka með sér brauð, nema eitt brauð í bátinum.

¹⁵ Jesús aðvaraði þá og sagði: „Varið ykkur á súrdeigi farísea og Heródesar.“

¹⁶ Þeir ræddu sín á milli: „Af því að okkur vantar brauð.“

8:1 Matt 15:32-39 **8:2** Matt 15:32 **8:3** Matt 15:32 **8:4** Matt 15:33 **8:5** Matt 15:34 **8:6** Matt 15:35-36 **8:6** Jesús þakkar fyrir brauðið – þetta minnr á seinustu kvöldmáltíðina og sýnr hann sem uppspretta blessunar og að Jesús er nóg, jafnvel í eyðimörk. **8:7** Matt 15:36 **8:8** Matt 15:37 **8:9** Matt 15:38 **8:9** Þetta er önnur stóra brauðmargföldunin (fyrri í 6:30-44 fyrir 5000). Jesús sýnr aftur að hann er nóg, nú fyrir minni hóp og á öðruvísi svæði. **8:10** Matt 15:39 **8:10** „Dalmanúta“ er líklega staðarnafn nálægt Magdala við Galileuvatn, vestan megin við vatnið. **8:11** Matt 16:1; Lúk 11:16 **8:12** Matt 16:4; Lúk 11:29 **8:12** „Andvarpaði djúpt“ – Jesús er sár og reiður yfir vantrú þeirra. Þeir hafa séð kraftaverk en vilja samt „merki frá himnum“ til að prófa hann. **8:13** Matt 16:4 **8:14** Matt 16:5 **8:15** Matt 16:6; Lúk 12:1 **8:15** „Súrdeig“ er myndlíking fyrir vond áhrif eða kenningu. Jesús varar við kenningum farísea (lög og hefðir) og Heródesar (pólítískt spillandi vald). **8:16** Matt 16:7

17 Jesús skynjaði þetta og sagði við þá: „Hvers vegna eruð þið að ræða brauðleysið? Skiljið þið ekki enn? Eru þið enn svo skilningslausir?

18 Hafid þið augu og sjáid ekki? Hafid þið eyru og heyrið ekki? Munið þið ekki?

19 Þegar ég braut fimm brauð fyrir fimm þúsund, hversu margar körfur fullar af brauðbitum tókuð þið upp?“ Þeir sögðu: „Tólf.“

20 „Og þegar ég braut sjö brauð fyrir fjögur þúsund, hversu margar körfur fullar af brauðbitum tóku þið upp?“ Þeir sögðu: „Sjö.“

21 Hann sagði við þá: „Skiljið þið ekki enn?“

22 Þeir komu til Betsáida. Þeir komu með blindan mann til hans og báðu hann að snerta hann.

23 Hann tók í hönd blindann mannsins og leiddi hann út úr þorpinu. Hann spýtti í augu hans, lagði hendur sínar á hann og spurði: „Sérðu eitthvað?“

24 Hann leit upp og sagði: „Ég sé menn. Þeir líta út eins og gangandi tré.“

25 Þá lagði Jesús aftur hendur sínar á augu hans og þau opnuðust. Hann fékk fullkomna lækningu og sá allt skýrt.

26 Jesús sendi hann heim og sagði: „Farðu ekki inn í þorpið.“

27 Jesús og lærisveinar hans fóru út í þorpin við Sesareu Filippí. Á leiðinni spurði hann lærisveina sína: „Hver segja menn að ég sé?“

28 Þeir svöruðu: „Sumir segja Jóhannes skírari, aðrir Elía, og aðrir einn af spámönnunum.“

29 Hann spurði þá: „En þið? Hver segið þið að ég sé?“ Pétur svaraði: „Þú ert Kristur.“

30 Hann bannaði þeim stranglega að segja neinum frá honum.

8:17 Matt 16:8-9 **8:18** Jer 5:21; Jes 6:9-10; Mark 4:12 **8:19** Mark 6:38-44; Matt 14:17-21 **8:20** Mark 8:5-8; Matt 15:34-38 **8:21** Matt 16:11 **8:21** Lærisveinarnir skilja ekki að Jesús er nóg – þeir eru enn að hugsa um líkamlegt brauð, en hann er að vara við kenningu farísea. **8:22** Mark 10:46-52 **8:23** Mark 7:33 **8:23** Jesús spýtir og leggur hendur yfir hann – þetta var algeng lækningaraðferð á þessum tíma. Hann leiðir manninn út úr þorpinu til að þeir séu einir. **8:24** Mark 8:25 **8:25** Mark 8:23 **8:26** Mark 5:43; Mark 7:36 **8:26** Jesús bannar honum að fara aftur inn í þorpið – þetta er hluti af „messíasarleyndarmálinu“ í Markúsi: hann vill ekki að fólk sjái hann bara sem kraftaverkamann heldur sem Messías. **8:27** Matt 16:13-20; Lúk 9:18-21 **8:27** „Sesarea Filippí“ er norðan við Galíleu – fjarri Gyðingasvæðum. Þetta er mikilvægur staður fyrir játningu Péturs. **8:28** Matt 16:14; Lúk 9:19 **8:29** Matt 16:16; Lúk 9:20; Jóh 6:69 **8:29** „Kristur“ (Messías) – Pétur játar að Jesús er sá sem Guð lofaði í GT. Þetta er miðpunktur Markúsarguðspjalls. **8:30** Matt 16:20; Lúk 9:21

³¹ Hann byrjaði að kenna þeim að Mannssonurinn yrði að þjást mikið, vera hafnað af öldungum, æðstu prestum og kennurum í lögunum, drepinn og rísa upp eftir þrjá daga.

³² Hann talaði opinskátt um þetta. Pétur tók hann afsíðis og fór að skamma hann.

³³ En Jesús sneri sér við, leit á lærisveina sína og skammaði Pétur: „Farðu frá mér, Satan! Þú hugsar ekki hugsanir Guðs heldur manna.“

³⁴ Hann kallaði til sín mannfjöldann og lærisveina sína og sagði við þá: „Til að fylgja mér þarf að afneita sjálfum sér, taka kross sinn og fylgja mér.“

³⁵ Því sá sem vill bjarga lífi sínu missir það, en sá sem missir líf sitt vegna mín og fagnaðarerindisins fær það.

³⁶ Hvað gagnast manni að vinna allan heiminn en tapa sálu sinni?

³⁷ Hvað gæti maður látið í staðinn fyrir sál sína?

³⁸ Því sá sem skammast sín fyrir mig og orð mín hjá þessari guðlausu og syndugu kynslóð, fyrir hann mun Mannssonurinn skammast sín þegar hann kemur í dýrð föður síns með heilögum englum.“

9

¹ Og hann sagði við þá: „Ég segi ykkur afgerandi: Sumir þeirra sem hér standa munu ekki deyja fyrr en þeir sjá konungsríki Guðs koma með krafti.“

² Sex dögum síðar tók Jesús með sér þá Pétur, Jakob og Jóhannes og fór með þá eina upp á hátt fjall. Þar umbreyttist hann fyrir augum þeirra.

³ Klæði hans urðu glansandi, hvít eins og enginn á jörðinni gæti hvítþvoð þau.

⁴ Þá birtust þeim Elía og Móse og þeir ræddu við Jesú.

8:31 Matt 16:21; Lúk 9:22; Mark 9:31; Mark 10:33-34 **8:31** Fyrsti spádómurinn um þjáningu Jesús útskýrir að Messías verður að þjást og deyja, ekki bara sigr. Manssonurinn, sjá Mrk 2:10. **8:32** Matt 16:22 **8:33** Matt 16:23 **8:33**

Jesús kallar Pétur „Satan“ – ekki sem illmenni, heldur vegna þess að hann hugsar mannlega (vald og sigur) í stað áætlunar Guðs Guðs (þjáning og kross). **8:34** Matt 10:38; Matt 16:24; Lúk 9:23; Lúk 14:27 **8:35** Matt 10:39; Matt 16:25; Lúk 9:24; Lúk 17:33; Jóh 12:25 **8:36** Matt 16:26; Lúk 9:25 **8:37** Matt 16:26 **8:38** Matt 10:33; Lúk 9:26; 2Tím 2:12 **8:38** Jesús kallar til fylgis sem kostar: að afneita sjálfum sér og taka kross (tákn dauða og vanvirðu). En hann lofar endurgjald við endurkomu sína í dýrð. Manssonurinn, sjá skýring við Mrk 2:10. **9:1** Matt 16:28; Lúk 9:27 **9:1** Þetta vísar líklega til umbreytingarinnar (transfiguration) sem kemur strax á eftir. Sumir lærisveinar munu sjá konungsríki Guðs í dýrð Jesú á fjallinu. **9:2** Matt 17:1-8; Lúk 9:28-36 **9:2** Jesús umbreyttist og sýnir himneska dýrð sína. Pétur, Jakob og Jóhannes eru oft valdir fyrir mikilvæg augnablik (t.d. Gethsemane). **9:3** Matt 17:2; Lúk 9:29 **9:4** Matt 17:3; Lúk 9:30 **9:4** Elía (spámenn) og Móse (lögmál) tákna GT. Þeir ræða við Jesú, sem staðfestir hann sem

uppfyllingu lögmáls og spámanna GT.

⁵ Pétur sagði við Jesú: „Rabbí, gott er að vera hér. Við skulum reisa þrjú tjöld: eitt fyrir þig, eitt fyrir Móse og eitt fyrir Elía.“

⁶ Hann vissi ekki hvað hann sagði, því þeir voru mjög hræddir.

⁷ Þá kom ský og skyggði yfir þá, og rödd kom úr skýinu: „Þetta er minn elskaði sonur. Hlustið á hann!“

⁸ Og þegar þeir litu í kringum sig sáu þeir engan annan lengur en Jesú einan með sér.

⁹ Þegar þeir fóru niður af fjallinu bannaði hann þeim að segja neinum frá því sem þeir höfðu séð fyrr en Mannssonurinn væri risinn frá dauðum.

¹⁰ Þeir héldu þessu leyndu og ræddu sín á milli hvað „risinn frá dauðum“ gæti þýtt.

¹¹ Þeir spurðu hann: „Af hverju segja kennarar í lögunum að Elía þurfi að koma fyrst?“

¹² Jesús svaraði: „Jú, Elía kemur fyrst og gerir allt tilbúið. En hvers vegna er ritað um Mannssoninn að hann þurfi að þjást mikið og vera hafnað?“

¹³ Ég segi ykkur: Elía er búinn að koma, og þeir gerðu við hann eins og þeir vildu, eins og ritað er um hann.“

¹⁴ Þegar þeir komu aftur til hinna lærisveinanna sáu þeir mikinn mannfjölda umhverfis þá og kennara í lögunum rífast við þá.

¹⁵ Allur mannfjöldinn varð mjög hissa þegar hann sá Jesú og hljóp til hans og heilsaði honum.

¹⁶ Hann spurði þá: „Um hvað eruð þið að rífast?“

¹⁷ Maður úr mannfjöldanum svaraði: „Meistari, ég kom með son minn til þín. Hann hefur óhreinan anda sem gerir hann mállausan.“

¹⁸ Hvar sem andinn tekur hann kastar hann honum niður, hann froðufellir, gnístir tönnum og stirðnar upp. Ég bað lærisveina þína að reka hann út en þeir gátu það ekki.“

¹⁹ Jesús svaraði: „Þú trúlausa kynslóð! Hversu lengi þarf ég að vera hjá ykkur? Hversu lengi þarf ég að umbera ykkur? Færið hann til mín.“

9:5 Matt 17:4; Lúk 9:33 **9:6** Lúk 9:33 **9:7** Matt 17:5; Lúk 9:35; 2Pét 1:17; Slm 2:7; Jes 42:1 **9:7** Rödd Föðursins staðfestir Jesú sem son og segir „hlustið á hann.“

Þetta er lykilboðskapur: Jesús er leiðin til Guðs. **9:8** Matt 17:8 **9:9** Matt 17:9

9:9 Jesús bannar að segja frá þar til eftir upprisuna. Þá skilja þeir fullkomlega hver hann er. Manssonurinn, sjá Mrk 2:10. **9:10** Lúk 9:45 **9:11** Mal 4:5;

Matt 17:10 **9:12** Matt 17:11-12; Jes 53:3 **9:12** Manssonurinn, sjá Mrk 2:10.

9:13 Matt 17:12-13; Mal 4:5-6 **9:13** Jesús vísar til Jóhannesar skírara sem Elía sem kom (Matt 11:14) en var hafnað og hann drepinn. **9:14** Matt 17:14-21; Lúk 9:37-43

9:15 Matt 17:14 **9:16** Lúk 9:38 **9:17** Matt 17:14-15; Lúk 9:38-39

9:18 Matt 17:15-16; Lúk 9:39-40 **9:19** Matt 17:17; Lúk 9:41

20 Þeir færðu drenginn til hans. Þegar andinn sá Jesú hristi hann drenginn strax. Drengurinn féll niður á jörðina, froðufelldi og gnísti tönnum.

21 Jesús spurði föður drengsins: „Hversu lengi hefur hann verið svona?“ Hann svaraði: „Frá barnæsku.

22 Oft hefur hann kastað honum í eld eða vatn til að drepa hann. En ef þú getur nokkuð, finndu til með okkur og hjálpaðu okkur!“

23 Jesús sagði við hann: „Ef þú getur? Allt er mögulegt fyrir þann sem trúir.“

24 Faðir drengsins kallaði strax: „Ég trúi! Hjálpaðu vantrú minni!“

25 Jesús sá að mannfjöldinn hópaðist að og bannaði óhreina andanum: „Þú andi heyrnarleysis og málleysis, ég skipa þér: Farðu út úr honum og komdu aldrei aftur!“

26 Andinn öskraði, hristi drenginn mikið og fór út. Drengurinn var eins og dauður, svo margir sögðu: „Hann er dáinn.“

27 En Jesús tók í hönd hans, reisti hann upp og hann stóð á fætur.

28 Þegar hann kom inn í hús spurðu lærisveinar hans hann í einrúmi: „Af hverju gátum við ekki rekið hann út?“

29 Hann svaraði: „Þessi tegund fer ekki út nema með bæn og föstu.“

30 Þeir fóru þaðan og fóru í gegnum Galíleu. Jesús vildi ekki að nokkur vissi það.

31 Því hann var að kenna lærisveinum sínum og sagði við þá: „Mannssonurinn verður seldur í hendur manna. Þeir munu drepa hann, en eftir þrjá daga rís hann upp.“

32 En þeir skildu ekki orðin og hræddir að spyrja hann.

33 Þeir komu til Kapernaum. Þegar hann var inni í húsi spurði hann þá: „Um hvað ræddu þið á leiðinni?“

34 Þeir þögðu, því þeir höfðu rökrætt hver þeirra væri mestur.

35 Hann settist niður, kallaði hina tólf til sín og sagði: „Ef einhver vill vera fyrstur skal hann vera síðastur af öllum og

9:20 Matt 17:18; Lúk 9:42 9:21 Lúk 9:42 9:22 Matt 17:15 9:23 Matt 17:20; Mark 11:23 9:23 Jesús leggur áherslu á trú. 9:24 Matt 17:20 9:24 „Ég trúi! Hjálpaðu vantrú minni!“ Þetta er falleg játning: hann viðurkennir bæði trú og vantrú, og biður Jesú um hjálp. 9:25 Matt 17:18; Lúk 9:42 9:26 Matt 17:18 9:27 Matt 17:18; Lúk 9:42-43 9:28 Matt 17:19 9:29 Matt 17:21 9:29 Sumir handrit bæta við „og föstu“. Jesús kennir að sterkari andleg barátta krefst bænar (og stundum föstu) til að sigra. 9:30 Matt 17:22 9:31 Matt 17:22-23; Lúk 9:44 9:31 Annar spádómur um þjáningu. Jesús undirbýr þá fyrir krossinn. Mannssonurinn, sjá Mrk 2:10. 9:32 Lúk 9:45 9:33 Matt 18:1; Lúk 9:46 9:34 Matt 18:1; Lúk 9:46

þjónn allra.“

³⁶ Hann tók barn og setti í miðjan hóp þeirra. Hann tók barnið í fangið og sagði við þá:

³⁷ „Sá sem tekur á móti einu slíku barni í mínu nafni tekur á móti mér. Og sá sem tekur á móti mér tekur á móti þeim sem sendi mig.“

³⁸ Jóhannes sagði við hann: „Meistari, við sáum einhvern reka út djöfla í þínu nafni, og við bönnuðum honum það því hann fylgdi ekki okkur.“

³⁹ Jesús sagði: „Bannið honum það ekki. Því enginn sem gerir kraftaverk í mínu nafni getur á eftir talað illa um mig.

⁴⁰ Sá sem ekki er á móti okkur er með okkur.

⁴¹ Því hver sem gefur ykkur að drekka bolla af vatni í mínu nafni, vegna þess að þið tilheyrið Kristi, sannlega segi ég ykkur: Hann mun ekki missa laun sín.

⁴² En hver sem leiðir í synd einn af þessum litlu sem trúá á mig, honum væri betra að vera með myllustein* um hálsinn og vera kastað í sjóinn.

⁴³ Og ef hönd þín leiðir þig í synd, högg hana af. Betra er fyrir þig að fara inn í lífið aflimaður en til helvítis með báðum höndum, í eldinn sem aldrei slokknar. †

⁴⁴ [Þar sem ormarnir deyja ekki og eldurinn slokknar ekki.] ‡

⁴⁵ Og ef fótur þinn leiðir þig í synd, högg hann af. Betra er fyrir þig að fara haltur inn í lífið heldur en með báðum fótum vera kastað í helvíti.

⁴⁶ [Þar sem ormarnir deyja ekki og eldurinn slokknar ekki.] §

⁴⁷ Og ef auga þitt hneykslar þig, sting það út. Betra er fyrir þig að fara eineygður inn í Guðsríki heldur en með báðum

9:35 Matt 20:26-27; Matt 23:11; Lúk 22:26 **9:35** Jesús snýr við hefðbundinni hugmynd um vald. Mestur er sá sem þjónar. **9:36** Matt 18:2; Lúk 9:47 **9:37** Matt 18:5; Lúk 9:48; Jóh 13:20 **9:37** Jesús kennir um auðmýkt og móttöku. Barn táknar það veika og litla; að taka á móti þeim er að taka á móti Guði. **9:38** Lúk 9:49-50 **9:39** Lúk 9:50 **9:40** Matt 12:30; Lúk 11:23 **9:40** Jesús kennir um víðsýni. Sá sem notar nafn hans til góðs er ekki óvinur. **9:41** Matt 10:42

* **9:42** Á dögum Jesú var myllustein þungt verkfæri sem samanstóð af tveimur steinum sem notaðir voru til að mala korn í mjöl, yfirleitt úr hörðu eldfjallabergi, basalti eða kalksteini. Minni handkvarnir voru notaðar á heimilum, en stærri og þyngri „efri“ myllusteinar (kvarnarsteinar), sem asnar sneru, voru einnig algengir og táknuðu oft þungan dóm eða dauða þegar þeir voru notaðir í viðvörunum Jesú.

9:42 Matt 18:6; Lúk 17:2 **9:43** Matt 5:30; Matt 18:8 † **9:43** Helvíti er hér orðið yéevva, geenna. Þetta er Hinnom-dalur (Ge-Hinnom) rétt fyrir utan Jerúsalem. Þar var rusl brennt og stundum lík óguðlegra. Þar brann stöðugur eldur. **9:44** Jes 66:24 ‡ **9:44** Þetta vers vantar í meirihlutatextann. **9:45** Matt 18:8 **9:46** Jes 66:24

§ **9:46** Þetta vers vantar í meirihlutatextann.

augum vera kastað í helvíti, *

⁴⁸ þar sem ormarnir deyja ekki og eldurinn slokknar ekki.

⁴⁹ Því allir verða saltaðir með eldi.

⁵⁰ Salt er gott, en ef salt missir saltgæði sín, hvernig getur það orðið salt aftur? Hafið salt í ykkur sjálfum og haldið friði meðal ykkar.

10

¹ Jesús fór þaðan og kom til svæða Júdeu og austan við Jórdan. Aftur safnaðist mikill mannfjöldi til hans og hann kenndi þeim eins og hann var vanur.

² Farísear komu til hans og spurðu til að freista hans: „Má maður skilja við konu sína?“

³ Hann svaraði: „Hvað bauð Móse ykkur?“

⁴ Þeir sögðu: „Móse leyfði að skrifa skilnaðarbréf og skilja við hana.“

⁵ Jesús sagði við þá: „Vegna harðs hjarta ykkar skrifaði hann ykkur þetta boðorð.“

⁶ En frá upphafi sköpunarinnar gerði Guð þau karl og konu.

⁷ Þess vegna skal maður yfirgefa föður sinn og móður og bindast konu sinni,

⁸ og þau tvö verða einn maður. Þannig eru þau ekki lengur tvö heldur einn maður.

⁹ Þess vegna má maður ekki skilja að það sem Guð hefur sameinað.“

¹⁰ Þegar þeir komu inn í húsið spurðu lærisveinar hans hann aftur um þetta.

¹¹ Hann sagði við þá: „Sá sem skilur við konu sína og giftist annari heldur framhjá konunni sinni.“

¹² Og kona sem skilur við mann sinn og giftist öðrum heldur framhjá manningnum sínum.“

¹³ Þeir komu með börn til hans svo hann gæti snert þau. En lærisveinarnir skömmuðu þá sem komu með börnin.

9:47 Matt 5:29; Matt 18:9 * **9:47** Helvíti, sjá skýring Mark 9:43. **9:48** Jes 66:24 **9:48** Jesús notar myndmál frá Jesaja um eilífan eld og orma. Þetta er viðvörðun um alvarleika syndar og mikilvægi þess að fjarlægja það sem leiðir í synd. **9:49** 2Mós 2:13 **9:50** Matt 5:13; Lúk 14:34 **9:50** Salt táknað vernd og bragð. Jesús kallar okkur til að vera „salt“ í heiminum og halda friðinn. **10:1** Matt 19:1-2 **10:2** Matt 19:3 **10:3** 5Mós 24:1 **10:4** 5Mós 24:1 **10:5** Matt 19:8 **10:6** 1Mós 1:27; 1Mós 5:2 **10:7** 1Mós 2:24 **10:8** 1Mós 2:24 **10:9** Matt 19:6 **10:9** Jesús kennir að hjónaband er sköpunarverk Guðs en ekki bara samningur manna. Skilnaður var leyfður vegna harðs hjarta, en Guðs áætlun er eilíf sameining. **10:10** Matt 19:10 **10:11** Matt 19:9; Lúk 16:18 **10:12** 1Kor 7:10-11 **10:12** Jesús jafnar framhjáhaldi við skilnað. Þetta var sterkara en skoðun farísea, sem leyfðu skilnað fyrir karla. **10:13** Matt 19:13-15; Lúk 18:15-17

14 Þegar Jesús sá þetta varð hann reiður og sagði við þá: „Leyfið börnunum að koma til mín og bannið þeim það ekki! Því konungsríki Guðs er fyrir þá sem eru eins og þessi börn.

15 Afgerandi segi ég ykkur: Sá sem tekur ekki við konungsríki Guðs eins og barn tekur við því kemur aldrei inn í það.“

16 Og hann tók þau í fangið, lagði hendur sínar á þau og blessaði þau.

17 Þegar hann var að fara út á veginn kom einn hlaupandi, féll á kné fyrir honum og spurði: „Góði meistari, hvað á ég að gera til að erfa eilíft líf?“

18 Jesús sagði við hann: „Af hverju kallar þú mig góðan? Enginn er góður nema Guð einn.

19 Þú þekkir boðorðin: „Þú mátt ekki drepa, þú mátt ekki halda framhjá, þú mátt ekki stela, þú mátt ekki ljúga, þú mátt ekki svíkja, heiðra föður þinn og móður þína.“

20 Hann svaraði: „Meistari, þetta allt hef ég haldið frá barnæsku.“

21 Jesús leit á hann með elsku og sagði við hann: „Þig vantar eitt: Farðu, seldu allt sem þú átt og gefðu fátækum, og þú munt eiga fjársjóð á himni. Komdu síðan og fylgdu mér.“

22 Hann varð hryggur við þetta orð og gekk í burtu sorgmæddur, því hann átti miklar eignir.

23 Jesús leit í kringum sig og sagði við lærisveina sína: „Hversu erfitt er fyrir þann með miklar eignir að komast inn í konungsríki Guðs!“

24 Lærisveinarnir urðu hissa við orð hans. Jesús sagði aftur við þá: „Börnin mín, hversu erfitt er það þeim sem treysta á auðinn að komast inn í konungsríki Guðs!

25 Það er auðveldara fyrir úlfaldi að fara í gegnum nálarauga en fyrir ríkan mann að komast inn í konungsríki Guðs.“

26 Þeir urðu enn hissa og spurðu hver annan: „Hver getur þá bjargast?“

27 Jesús leit á þá og sagði: „Fyrir menn er þetta ómögulegt, en ekki fyrir Guð. Því allt er mögulegt fyrir Guð.“

10:14 Matt 19:14; Lúk 18:16 **10:15** Matt 18:3; Lúk 18:17 **10:15** „Eins og barn“ – börn voru háð öðrum, auðmjúk og treystu fullkomlega. Konungsríki Guðs krefst auðmýktar og trausts, ekki sjálfsstyrks. **10:16** Matt 19:15 **10:17** Matt 19:16-30; Lúk 18:18-30 **10:18** Matt 19:17 **10:19** 2Mós 20:12-17; 5Mós 5:16-20 **10:20** Matt 19:20 **10:21** Matt 19:21; Lúk 18:22 **10:21** Jesús elskar manninn en kallar hann til fullrar afneitunar. Auðurinn var hindrun fyrir hann. **10:22** Matt 19:22 **10:23** Matt 19:23 **10:24** Matt 19:23 **10:25** Matt 19:24 **10:25** „Úlfaldi í gegnum nálarauga“ – ofurlíking um ómöguleika að treysta á auð í stað Guðs. Þetta undirstrikar að Guðs ríki krefst auðmýktar. **10:26** Matt 19:25 **10:27** Matt 19:26; Lúk 18:27

28 Pétur byrjaði að segja við hann: „Sjáðu, við höfum yfirgefið allt og fylgt þér.“

29 Jesús sagði: „Ég segi ykkur afgerandi: Enginn sem hefur yfirgefið hús, bræður, systur, móður, föður, börn eða atvinnu vegna mín og vegna fagnaðarerindisins

30 sem fær ekki hundraðfalt núna á þessum tíma hús, bræður, systur, mæður, börn og atvinnu ásamt ofsóknum og eilíft líf í komandi heimi.

31 En margir sem eru fyrstir munu verða síðastir, og síðastir fyrstir.“

32 Þeir voru á veginum og fóru upp til Jerúsalem. Jesús gekk fyrstur og þeir voru hissa. Þeir sem eltu voru hræddir. Hann tók aftur hina tólf afsíðis og byrjaði að segja þeim hvað myndi koma fyrir honum:

33 „Sjá, við förum upp til Jerúsalem. Mannssonurinn verður svikinn í hendur æðstu prestanna og kennara í lögunum. Þeir munu dæma hann til dauða og afhenda hann heiðingjum.

34 Þeir munu spotta hann, hýða hann, spýta á hann og drepa hann. En eftir þrjá daga rís hann upp.“

35 Jakob og Jóhannes, synir Sebedeusar, komu til hans og sögðu: „Meistari, við viljum að þú gerir fyrir okkur það sem við biðjum um.“

36 Hann spurði: „Hvað viljið þið að ég geri fyrir ykkur?“

37 Þeir sögðu: „Leyfðu okkur að sitja, einn við hægri hönd þína og hinn við vinstri hönd þína, þegar þú situr í dýrð þinni.“

38 Jesús sagði við þá: „Þið vitið ekki hvað þið biðjið um. Getið þið drukkið bikarinn sem ég drekk eða skírst þeirri skírn sem ég skírist?“

39 Þeir svöruðu: „Við getum það.“ Jesús sagði við þá: „Bikarinn sem ég drekk skuluð þið drekka, og þeirri skírn sem ég skírist skuluð þið skírast.

40 En að sitja við hægri eða vinstri hönd mína er ekki mitt að gefa. Það er fyrir þá sem það er undirbúið.“

41 Þegar hinir tíu heyrðu þetta urðu þeir reiðir við Jakob og Jóhannes.

10:28 Matt 19:27 **10:29** Matt 19:29 **10:30** Matt 19:29 **10:30** Jesús lofar endurgjald – ekki bara í himni heldur núna í samfélagi kirkjunnar, en með ofsóknum. **10:31** Matt 19:30; Matt 20:16 **10:32** Matt 20:17-19; Lúk 18:31-34

10:33 Matt 20:18-19 **10:33** Sjá Mrk 2:10 skýring um Mannssonurinn. **10:34** Matt 20:19 **10:34** Þriðji spádómurinn um þjáningu – Jesús undirbýr þá fyrir krossinn í Jerúsalem. **10:35** Matt 20:20-21 **10:36** Matt 20:21 **10:37** Matt 20:21 **10:38** Matt 20:22; Lúk 12:50 **10:38** „Bikarinn“ og „skírn“ – myndmál fyrir þjáningu og dauða Jesú. Þeir skilja ekki kostnaðinn. **10:39** Matt 20:23

10:40 Matt 20:23 **10:41** Matt 20:24

⁴² Jesús kallaði þá til sín og sagði: „Þið vitið að þeir sem teljast höfðingjar þjóða drottna yfir þeim, og þeir sem eru stórir beita aðra valdi.

⁴³ En meðal ykkar skal það ekki vera þannig. Sá sem vill verða mikill hjá ykkur skal vera þjónn ykkar.

⁴⁴ Og sá sem vill vera fyrstur hjá ykkur skal vera þræll allra.

⁴⁵ Því Mannssonurinn kom ekki til að láta þjóna sér heldur til að þjóna og gefa líf sitt til lausnar fyrir marga.“

⁴⁶ Þeir komu til Jeríkó. Þegar Jesús fór út úr Jeríkó með lærisveinum sínum og miklum mannfjölda sat blindur betlari við veginn, Bartimeus, sonur Tímeusar.

⁴⁷ Þegar hann heyrði að þetta væri Jesús frá Nasaret hóf hann að hrópa: „Jesús, Davíðssonur, miskunna þú mér!“

⁴⁸ Margir skömmuðu hann og sögðu: „Þegi þú!“ En hann hrópaði enn hærra: „Davíðssonur, miskunna þú mér!“

⁴⁹ Jesús stoppaði og sagði: „Kallið á hann.“ Þeir kölluðu á blinda manninn og sögðu við hann: „Vertu hughraustur og stattu upp. Hann kallar á þig.“

⁵⁰ Hann kastaði frá sér yfirhöfninni, spratt upp og kom til Jesú.

⁵¹ Jesús spurði hann: „Hvað viltu að ég geri fyrir þig?“ Blindi maðurinn sagði við hann: „Meistari, að ég sjái aftur.“

⁵² Jesús sagði við hann: „Farðu, trú þín hefur læknað þig.“ Og hann fékk sjónina strax aftur og fylgdi honum á veginum.

11

¹ Þegar þeir náguðust Jerúsalem og komu að Betfage og Betaníu við Olíufjallið sendi hann tvo lærisveina sína.

² Hann sagði við þá: „Farið inn í þorpið fyrir framan ykkur. Um leið og þið komið þar inn munu þið finna ungan asna bundinn, sem enginn hefur enn setst á. Leysið hann og komið með hann hingað.

³ Ef einhver spyr ykkur: ‚Hvers vegna gerið þið þetta?‘, segið: ‚Drottinn þarf á honum að halda og sendir hann strax aftur.‘“

10:42 Matt 20:25 **10:43** Matt 20:26 **10:44** Matt 20:27 **10:45** Matt 20:28; Jes 53:10-12 **10:45** „Til lausnar fyrir marga“ – lykilsetning: Jesús gefur líf sitt sem lausnargjald fyrir syndir manna. Mannssonurinn, sjá skýring við Mrk 2:10. **10:46** Matt 20:29-34; Lúk 18:35-43 **10:47** Matt 20:30 **10:48** Matt 20:31 **10:49** Matt 20:32 **10:50** Matt 20:32 **10:51** Matt 20:33 **10:52** Matt 20:34; Lúk 18:42-43 **10:52** „Trú þín hefur læknað þig“ – Bartimeus fær ekki bara sjón heldur fylgir Jesú – hann verður lærisveinn. **11:1** Matt 21:1-11; Lúk 19:28-44; Jóh 12:12-19 **11:2** Matt 21:2 **11:3** Matt 21:3

⁴ Þeir fóru og fundu ungan asna bundinn við dyr úti á götu og leystu hann.

⁵ Sumir þeirra sem stóðu þar sögðu: „Hvað eruð þið að gera? Af hverju leysið þið asnann?“

⁶ Þeir sögðu eins og Jesús hafði sagt og þau létu þá fara.

⁷ Þeir leiddu asnann til Jesú, lögðu yfirhafnir sínar á hann og hann settist á hann.

⁸ Margir breiddu yfirhafnir sínar á veginn, aðrir klufu greinar af trjám og lögðu á veginn.

⁹ Þeir sem fóru á undan honum og á eftir hrópuðu: „Hósanna! Blessaður sé sá sem kemur í nafni Drottins!

¹⁰ Blessað sé konungsríki föður okkar Davíðs sem kemur! Hósanna í hæstu himnum!“

¹¹ Jesús kom inn í Jerúsalem og inn í musterið. Eftir að hann hafði litið allt í kring gekk hann út til Betaníu með hina tólf, því kvöld var komið.

¹² Næsta morgun, þegar þeir fóru frá Betaníu, varð hann svangur.

¹³ Hann sá fíkjutré úr fjarlægð og gekk þangað til að sjá hvort eitthvað væri á því. Þegar hann kom að því fann hann ekki annað en lauf, því það var ekki kominn uppskerutími fyrir fíkjur.

¹⁴ Hann sagði við tréð: „Enginn skal borða ávöxt af þér aftur.“ Læriseinar hans heyrðu þetta.

¹⁵ Þeir komu til Jerúsalem. Jesús gekk inn í musterið og byrjaði að reka út þá sem seldu og keyptu þar. Hann hvoldi borðum gjaldkeranna og stólum dúfnasalanna.

¹⁶ Hann leyfði engum að bera neitt í gegnum musterið.

¹⁷ Hann kenndi og sagði við þá: „Er ekki skrifað: ‚Hús mitt skal kallast bænahús fyrir allar þjóðir?‘ En þið hafið gert það að ræningjabæli.“

¹⁸ Kennarar í lögnum og æðstu prestarnir heyrðu þetta og leituðu leiða til að drepa hann. Þeir hræddust hann því allur mannfjöldinn varð undrandi yfir kennslu hans.

11:4 Matt 21:6 **11:5** Matt 21:7 **11:6** Matt 21:6 **11:7** Matt 21:7; Lúk 19:35; Jóh 12:14-15 **11:7** Jesús ríður inn á asna. Þetta uppfyllir spádóminn í Sak 9:9 um Messías sem kemur í auðmýkt, ekki á stríðshesti. **11:8** Matt 21:8; Jóh 12:13 **11:9** Matt 21:9; Lúk 19:38; Jóh 12:13 **11:10** Slm 118:25-26 **11:10** „Hósanna“ þýðir „bjarga nú“. Fólkið hrópar spádómsorð frá Slm 118 og fagnar Jesú sem komandi konungi af ætt Davíðs. **11:11** Matt 21:10-11 **11:11** Jesús skoðar musterið. Þetta undirbýr hreinsunina daginn eftir. **11:12** Matt 21:18 **11:13** Matt 21:19 **11:13** Fíkjutré er líking um Ísrael. Lauf án ávaxta sýnir ytri trú án innra lífs. Bölvun trésins er dómur yfir vantrú. **11:14** Matt 21:19 **11:15** Matt 21:12-13; Lúk 19:45-46; Jóh 2:13-16 **11:15** Jesús mótmælir viðskiptum í forgarði mustersins, sem var ætlað að vera bænastaður, ekki fyrir viðskipti. **11:16** Jer 7:11 **11:17** Jes 56:7; Jer 7:11 **11:18** Matt 21:15-16; Lúk 19:47-48 **11:18** Leiðtogarnir sjá Jesús sem ógn við vald sitt. Það þrýstir á þá að drepa hann.

19 Þegar kvöldaði gekk hann út úr borginni.

20 Um morguninn sáu þeir fíkjutréd visnað frá rótum.

21 Pétur minntist þess og sagði við Jesú: „Rabbí, sjáðu! Fíkjutréd sem þú bölvaðir er visnað.“

22 Jesús svaraði: „Trúið á Guð.

23 Ég segi ykkur afgerandi: Sá sem segir við þetta fjall: „Lyftu þér upp og kastaðu þér í sjóinn“ og hefur ekki efasemdir í hjarta sínu heldur trúir því að það sem hann segir muni gerast, það skal veitast honum.

24 Þess vegna segi ég ykkur: Allt sem þið biðjið um í bæn, trúið því að þið hafið öðlast það, og það skal veitast ykkur.

25 Og þegar þið takið ykkur stöðu til að biðja þá fyrirgefið öllum þeim sem þið hafið eitthvað á móti, svo faðir ykkar á himnum fyrirgefi ykkur syndir ykkar.“

26

27 Þeir komu aftur til Jerúsalem. Og þegar hann gekk um musterið komu æðstu prestarnir, kennarar í lögunum og öldungarnir til hans

28 og sögðu við hann: „Með hvaða valdi gerir þú þetta? Og hver gaf þér þetta vald að gera þetta?“

29 Jesús svaraði þeim: „Ég vil spyrja ykkur einnar spurningar. Svarið mér, þá segi ég ykkur með hvaða valdi ég geri þetta.

30 Var skírn Jóhannesar frá himni eða frá mönnum? Svarið mér!“

31 Þeir ræddu saman: „Ef við segjum: Frá himni þá segir hann: Af hverju trúðuð þið honum þá ekki?“

32 En eigum við að segja: Frá mönnum?“ Þeir óttuðust fólkið, því allir álitu að Jóhannes hefði verið sannur spáamaður.

33 Þeir svöruðu Jesú: „Við vitum þetta ekki.“ Jesús sagði við þá: „Ég segi ykkur þá ekki heldur með hvaða valdi ég geri þetta.“

12

¹ Jesús byrjaði að tala til þeirra í líkingum: „Maður gróðursetti víngarð og girti hann girðingu, gróf fyrir

11:19 Matt 21:17 **11:20** Matt 21:19-20 **11:21** Matt 21:20 **11:22** Matt 21:21 **11:23** Matt 17:20; Matt 21:21; Lúk 17:6 **11:24** Matt 21:22; Jóh 14:13-14
11:25 Matt 6:14-15 **11:25** Bæn og fyrirgefning eru tengd. Guð fyrirgefur okkur þegar við fyrirgefum öðrum. **11:27** Matt 21:23-27; Lúk 20:1-8 **11:28** Matt 21:23 **11:29** Matt 21:24 **11:30** Matt 21:25 **11:31** Matt 21:25 **11:32** Matt 21:26 **11:33** Matt 21:27 **11:33** Jesús snýr spurningunni við. Þeir neita að svara, svo hann neitar að svara. Þetta sýnir vantrú þeirra og að þeir höfðu ekki áhuga á heiðarlegu samtali heldur aðeins orðspori sínu. Fyrst þeir virtu ekki umboð Jóhannesar þá hefðu þeir ekki heldur virt umboð Jesú.

vínpressu og byggði turn. Hann leigði hann síðan til vínræktarmanna og fór erlendis.

² Þegar tími uppskerunnar kom sendi hann vinnumann sinn til vínræktarmannanna til að fá sinn hlut af uppskerunni.

³ En þeir tóku hann, börðu hann og sendu hann aftur tómhentan.

⁴ Hann sendi annan vinnumann. Þeir börðu hann í höfuðið og niðurlægðu hann.

⁵ Hann sendi annan, og þeir drápu hann. Hann sendi marga aðra. Suma börðu þeir, aðra drápu þeir.

⁶ Einn á hann enn eftir, elskaðan son. Hann sendi hann síðast til þeirra og sagði: „Þeir munu virða son minn.“

⁷ En vínræktarmennirnir sögðu sín á milli: „Þetta er erfinginn. Komið, við drepum hann og arfleifðin verður okkar.“

⁸ Þeir tóku hann, drápu hann og köstuðu honum út fyrir víngarðinn.

⁹ Hvað mun nú eigandi víngarðsins gera? Hann kemur, drepur vínræktarmennina og fá öðrum víngarðinn.

¹⁰ Hafið þið aldrei lesið þetta vers: „Steinninn sem smiðirnir höfnuðu er orðinn hornsteinn.“

¹¹ Þetta er frá Drottni og er undur í augum okkar.““

¹² Þeir reyndu að handtaka hann, en þeir óttuðust mannfjöldann. Þeir vissu að hann sagði söguna um þá. Þeir skildu hann eftir og fóru.

¹³ Síðan sendu þeir til hans nokkra af faríseunum og heródesmönnum til að leiða hann í gildru með orðum.

¹⁴ Þeir komu og sögðu við hann: „Meistari, við vitum að þú ert heiðarlegur og ekki hræddur við álit annarra. Þú lætur útlit fólks ekki hafa áhrif á þig heldur ferð rétt með sannleika Guðs. Er það leyfilegt að borga skatt til keisarans eða ekki? Eigum við að borga eða ekki?“

¹⁵ En Jesús sá hræsni þeirra og sagði við þá: „Af hverju leggið þig gildru fyrir mig? Réttið mér pening.“

¹⁶ Þeir réttu honum pening. Hann sagði: „Hvaða mynd og áletrun er þetta?“ Þeir sögðu: „Keisarans.“

12:1 Matt 21:33-46; Lúk 20:9-19; Jes 5:1-7 **12:2** Matt 21:34 **12:3** Matt 21:35
12:4 Matt 21:35 **12:5** Matt 21:35-36 **12:6** Matt 21:37 **12:7** Matt 21:38
12:8 Matt 21:39 **12:9** Matt 21:41 **12:10** Matt 21:42; Post 4:11; 1Pét 2:7
12:11 Slm 118:22-23 **12:11** Jesús notar Slm 118 til að sýna að leiðtogar gyðinga hafna honum (hornsteininum) en hann er valinn af Guði. Víngarðurinn er Ísrael, vínræktarmennirnir leiðtogar gyðinga, sonurinn er Jesús. **12:12** Matt 21:46; Lúk 20:19 **12:13** Matt 22:15-22; Lúk 20:20-26 **12:14** Matt 22:16-17 **12:15** Matt 22:18 **12:16** Matt 22:19-20

17 Jesús sagði við þá: „Gefið keisaranum það sem keisarans er, og Guði það sem Guðs er.“ Og þeir urðu mjög hissa yfir svari hans.

18 Þá komu saddúkear til hans (þeir sem segja að engin upprisa sé) og spurðu hann:

19 „Meistari, Móse skrifaði fyrir okkur: Ef bróðir deyr og skilur eftir konu en engin börn, þá skal bróðir hans taka konu hans og reisa upp afkomendur fyrir bróður sinn.

20 Það voru sjö bræður. Fyrsti bróðirinn tók konu og dó barnlaus.

21 Annar tók hana og dó barnlaus. Þriðji eins.

22 Allir sjö fengu hana og dóu barnlausir. Síðast dó konan.

23 Í upprisunni, þegar þeir rísa upp, hverjum þeirra á hún að vera gift? Því allir sjö áttu hana.“

24 Jesús sagði við þá: „Er þið ekki að ruglast vegna þess að þið þekkið hvorki ritningarnar né kraft Guðs?

25 Þegar þeir rísa upp frá dauðum giftast þeir ekki eða eru gefnir í hjónaband, heldur eru þeir eins og englar á himni.

26 En varðandi upprisu dauðra, hafið þið ekki lesið í Mósebók um brennandi runnann hvernig Guð sagði við hann: „Ég er Guð Abrahams, Guð Ísaks og Guð Jakobs“?

27 Hann er ekki Guð dauðra heldur lifandi. Þið hafið rangt fyrir ykkur.“

28 Þá kom einn af kennurum í lögnum sem hafði hlustað á umræðuna. Hann sá að Jesús svaraði þeim vel og spurði: „Hvert er fyrst af öllum boðorðunum?“

29 Jesús svaraði: „Fyrst er þetta: „Hlustaðu, Ísrael: Drottinn Guð okkar er einn Drottinn.

30 Þú skalt elska Drottin Guð þinn af öllu hjarta þínu, allri sálu þinni, öllu huga þínum og öllum krafti þínum.“

31 Annað er þetta: „Þú skalt elska náunga þinn eins og þig sjálfan.“ Engin önnur boðorð eru stærri en þessi.“

32 Kennarinn í lögnum sagði við hann: „Vel sagt, meistari. Þú hefur rétt fyrir þér að Guð er einn og enginn annar nema hann.

12:17 Matt 22:21; Róm 13:7 **12:17** Jesús kennir um tvöfalda skyldu: borga skatt til ríkisvalds (keisara) og gefa Guði það sem hans er (hjarta, líf, tilbeiðsla ofl.).

12:18 Matt 22:23-33; Lúk 20:27-40 **12:19** 5Mós 25:5-6 **12:20** Matt 22:24-28

12:21 Matt 22:25-28 **12:22** Matt 22:25-28 **12:23** Matt 22:28 **12:24** Matt

22:29 **12:25** Matt 22:30 **12:25** Upprisa er ekki endurtekning á jarðlífi. Þar

er ekkert hjónaband, heldur himneskt líf eins og hjá englum. **12:26** 2Mós

3:6; Matt 22:31-32 **12:27** Matt 22:32 **12:27** Jesús notar 2Mós 3:6. Þar segir

Guð „ég er“ (nútið) en ekki „ég var“. Þetta sýnir að Abraham, Ísak og Jakob lifa hjá

Guði í upprisu. **12:28** Matt 22:34-40; Lúk 10:25-28 **12:29** 5Mós 6:4 **12:30**

5Mós 6:5 **12:31** 3Mós 19:18; Matt 22:39 **12:31** Jesús sameinar tvö stærstu

boðorðin, að elska Guð og náungann, sem kjarna alls lögmálsins. **12:32** 5Mós

4:35; 5Mós 6:4

³³ Og að elska hann af öllu hjarta, öllum skilningi og öllum krafti og elska náungann eins og sjálfan sig er meira en allar brennifórnir og fórnir.“

³⁴ Jesús sá að hann svaraði skynsamlega og sagði við hann: „Þú ert ekki langt frá konungsríki Guðs.“ Eftir það þorði enginn að spyrja hann meira.

³⁵ Þegar Jesús kenndi í musterinu sagði hann: „Hvernig geta kennarar í lögunum sagt að Kristur sé sonur Davíðs?“

³⁶ Davíð sjálfur sagði fyrir innblástur Heilags Anda: „Drottinn sagði við minn herra: Sestu við hægri hönd mína þangað til ég legg fjandmenn þína undir fætur þína.“

³⁷ Sjálfur Davíð kallar hann herra. Hvernig getur hann þá verið sonur hans?“ Og mikill mannfjöldi hlustaði á hann með gleði.

³⁸ Í kennslu sinni sagði hann: „Varið ykkur á kennurum lögmálsins. Þeir vilja ganga í langri skikkju, baða sig í aðdáun annarra

³⁹ og sitja í fremstu sætum í samkomuhúsum og í heiðursætum í veislum.

⁴⁰ Þeir svíkja pening útúr fátækum og biðja svo langra bæna til sýnis. Fyrir þetta munu þeir fá þunga dóma.“

⁴¹ Hann settist niður gegnt peningakassanum og horfði á hvernig fólkíð gaf peninga í kassann. Margir ríkir gáfu mikið.

⁴² Þá kom fátæk ekkja og gaf tvæ smámyntir, varla málmsins virði.

⁴³ Hann kallaði lærisveina sína til sín og sagði við þá: „Ég ykkur afgerandi: Þessi fátæka ekkja gaf meira en allir aðrir í kassann.“

⁴⁴ Því allir gáfu af því sem þeir höfðu afgang. En hún, af fátækt sinni, gaf allt sem hún átti. Allt sem hún hafði til að lifa á.“

13

¹ Þegar hann var að fara út úr musterinu sagði einn af lærisveinum hans við hann: „Meistari, sjáðu þessar glæsilegu byggingar og miklu steina!“

12:33 1Sam 15:22; Hós 6:6; Mík 6:6-8 **12:34** Matt 22:46; Lúk 20:40 **12:34** Kennarinn er nálægt konungsríki Guðs vegna skilnings síns á elsku. En Jesús kallar okkur til meira en þekkingar: þess að fylgja honum. **12:35** Matt 22:41-46; Lúk 20:41-44 **12:36** Slm 110:1; Matt 22:43 **12:37** Matt 22:45 **12:37** Jesús sýnir að Kristur er meira en bara sonur Davíðs. Hann er Drottinn Davíðs (herra). Þetta sýnir guðlegt eðli hans. **12:38** Matt 23:1-7; Lúk 20:45-47 **12:39** Lúk 11:43 **12:40** Lúk 20:47 **12:40** Kennararnir í lögunum eru hræsningar. Þeir sýna flotta ytri hegðun en misnota svo fátæka og biðja til sýnis. **12:41** Lúk 21:1-4 **12:42** Lúk 21:2 **12:43** Lúk 21:3 **12:44** Lúk 21:4 **12:44** Jesús lofar fórn og gjöf hjartans, ekki upphæðina. Þetta er andstæða við hræsni kennaranna. **13:1** Matt 24:1; Lúk 21:5

² Jesús svaraði honum: „Sérðu þessi stóru byggingar? Það skal ekki standa steinn yfir steini hér sem ekki verður felldur niður.“

³ Þegar hann sat á Olúfjallinu gegnt musterinu spurðu Pétur, Jakob, Jóhannes og Andrés hann í einrúmi:

⁴ „Segðu okkur, hvenær verður þetta, og hvað er merki þess að allt þetta fari að gerast?“

⁵ Jesús byrjaði að segja þeim: „Varið ykkur að enginn leiði ykkur í vitleysu.

⁶ Margir munu koma í mínu nafni og segja: „Ég er Kristur“, og þeir munu leiða marga af rétta veginum.

⁷ Þegar þið heyrið um stríð og stríðsfréttir, verðið ekki hræddir. Þetta þarf að verða, en endirinn er ekki strax.

⁸ Þjóð mun fara gegn þjóð og ríki gegn ríki. Það verða jarðskjálftar á ýmsum stöðum og hungursneyð. Þetta er upphafið að fæðingarverkjum.

⁹ Passið uppá ykkur sjálf. Þeir munu taka ykkur fram fyrir dómstóla og í samkomuhús og þið munuð standa fyrir landstjórum og konungum vegna mín, til að þeir heyri um mig.

¹⁰ Fyrstu verða allar þjóðir að heyra fagnaðarerindið.

¹¹ Þegar þeir handtaka ykkur til að rétta ykkur, hugsið ekki fyrirfram hvað þið eigið að segja. Segið frekar það sem ykkur er gefið á þeirri stundu. Því það eruð ekki þið sem talið, heldur Heilagur Andi.

¹² Bróðir mun svíkja bróður til dauða og faðir son, og börn munu fara gegn foreldrum sínum og drepa pá.

¹³ Þið verðið hötuð af öllum vegna nafns míns. En sá sem heldur út til enda, mun bjargast.

¹⁴ Þegar þið sjáið „óhreinindin sem leiða til eyðingar“ standa þar sem þau ættu ekki að standa (sá sem les skilji), þá skulu

13:2 Matt 24:2; Lúk 19:44; Lúk 21:6 **13:2** Jesús spáir eyðileggingu musterisins (sem varð árið 70 e.Kr. þegar Rómverjar brenndu Jerúsalem). Þetta var stór spádómur fyrir Gyðinga. Musterið var miðpunktur trúar þeirra og þjóðernis. **13:3** Matt 24:3; Lúk 21:7 **13:4** Matt 24:3 **13:5** Matt 24:4 **13:6** Matt 24:5; Lúk 21:8 **13:7** Matt 24:6; Lúk 21:9 **13:8** Matt 24:7-8; Lúk 21:10-11 **13:8** Jesús notar myndmál um sársaukafulla en nauðsynlega þróun eins og í fæðingu sem leiðir til nýs lífs (konungsríkis Guðs). **13:9** Matt 10:17-18; Lúk 21:12 **13:10** Matt 24:14 **13:11** Matt 10:19-20; Lúk 12:11-12 **13:12** Matt 10:21; Lúk 21:16 **13:13** Matt 10:22; Matt 24:13 **13:13** Jesús kennir um þrautseigju í ofsóknum. Þetta er mikilvægt fyrir alla kristna sem mæta ofsóknum. Hinir fyrstu kristnu upplifðu flestir ofsóknir.

þeir sem eru í Júdeu flýja til fjalla.

¹⁵ Sá sem er á þaki fari ekki niður í húsið til að sækja neitt úr því.

¹⁶ Sá sem er á akri snúi ekki aftur til að sækja hlýrri föt.

¹⁷ Þetta verður mjög erfitt fyrir konur sem eru þungaðar og þeim sem hafa börn á brjósti á þeim dögum mun!

¹⁸ Biðjið að þetta verði ekki um vetur.

¹⁹ Það verða þjáningar eins og hafa ekki verið frá upphafi sköpunarinnar sem Guð skapaði fram til nú, munu ekki verða.

²⁰ Og ef Drottinn stytta ekki þá daga, myndinn enginn bjargast. En vegna þeirra sem hann hefur valið stytta hann þá daga.

²¹ Ef einhver segir við ykkur: „Sjá, hérna er Kristur!“ eða „Sjá, þar!“ trúið því ekki.

²² Því falskristar og falsspámenn munu koma og gera táknið og undur til að leiða, ef hægt væri, jafnvel hina útvöldu af leið.

²³ Varið ykkur. Ég hef sagt ykkur allt fyrirfram.

²⁴ En á þeim dögum, eftir þessar þrengingar, mun sólina dofna og tunglið missa ljós sitt,

²⁵ og stjörnurnar falla af himni og kraftar himnanna titra.

²⁶ Þá munu þeir sjá Mannssoninn koma í skýjum með miklum krafti og dýrð.

²⁷ Þá sendir hann út englana og safnar saman sínum útvöldu frá áttunum fjórum, frá enda jarðar til enda himins.

²⁸ Lærið af fikjutrénu þessa líkingu: Þegar grein þess verður mjúk og laufin koma, þá vitið þið að sumarið nálgast.

²⁹ Þannig líka þegar þið sjáið þetta gerast, vitið þið að hann er nálægt, við dyrnar.

³⁰ Ég segi ykkur afgerandi: Þessi kynslóð verður enn hér þegar allt þetta gerist.

³¹ Himinn og jörð munu hverfa, en orð mín munu standa.

13:14 Matt 24:15-16; Lúk 21:20-21; Dan 9:27; Dan 11:31; Dan 12:11 **13:14** „Öhreinindin sem leiða til eyðingar“ (frá Daníelsbók), Jesús vísar til Rómverskra herja sem vanhelga musterið (eða hugsanlegs viðburðar í framtíðinni). Hann segir fólki að flýja þegar það gerist. Fólkið í Jerúsalem gekk í gegnum hræðilegar þjáningar á meðan Rómverski herinn sat um borgina, m.a. mannat þegar verst var. **13:15** Matt 24:17 **13:16** Matt 24:18 **13:17** Matt 24:19; Lúk 21:23 **13:18** Matt 24:20 **13:19** Matt 24:21 **13:20** Matt 24:22 **13:21** Matt 24:23 **13:22** Matt 24:24 **13:23** Matt 24:25 **13:24** Matt 24:29; Lúk 21:25; Jes 13:10; Jes 34:4; Esek 32:7; Jóel 2:10 **13:25** Matt 24:29 **13:26** Matt 24:30; Dan 7:13 **13:26** „Mannssonurinn kemur í skýjum“, Jesús vísar í Daniel 7:13-14, þar sem hann kemur í dýrð og með valdi. Mannssonurinn, sjá skýring við Mrk 2:10. **13:27** Matt 24:31 **13:28** Matt 24:32; Lúk 21:29-30 **13:29** Matt 24:33 **13:30** Matt 24:34; Lúk 21:32 **13:31** Matt 24:35; Lúk 21:33

³² En um þann dag eða stund veit enginn, ekki englarnir á himni né sonurinn, heldur faðirinn einn.

³³ Gætið ykkar, vakið og biðið, því þið vitið ekki hvenær tíminn kemur.

³⁴ Það er eins og maður sem fer úr landi: Hann skilur eftir þjóna sína og gefur þeim umboð og hverjum sína vinnu og skipar dyraverðinum að vaka.

³⁵ Vakið því, því þið vitið ekki hvenær eigandi hússins kemur. Hvort hann kemur um kvöld, á miðnætti, fyrir birtingu eða í dögum.

³⁶ Svo að hann komi ekki skyndilega og finni ykkur sofandi.

³⁷ Og það sem ég segi við ykkur segi ég öllum: Vakið!“

14

¹ Nú voru tveir dagar eftir til páska og deigsbrauðs-hátíðar. Æðstu prestarnir og kennarar í lögunum leituðu leiða til að handtaka hann með list og drepa hann.

² Þeir sögðu: „Ekki á hátíðinni, svo ekki verði uppreisn í fólkinu.“

³ Þegar hann var í Betaníu í húsi Símonar holdsveikingsins og sat til borðs, kom kona með alabastursflösku fulla af dýru nardusolíu. Hún braut flöskuna og hellti olíunni yfir höfuð hans.

⁴ Sumir urðu reiðir og sögðu sín á milli: „Af hverju þessi eyðsla af ilmsmyrslinu?“

⁵ Þetta hefði mátt selja fyrir meira en þrjú hundruð penninga og gefa fátækum.“ Og þeir bölvuðu henni.

⁶ En Jesús sagði: „Látið hana vera. Hvers vegna eru þið að angra hana? Hún hefur gert gott verk við mig.“

⁷ Fátæka eigið þið alltaf hjá ykkur, og þið getið gert þeim gott hvenær sem þið viljið. En mig eigið þið ekki alltaf.

⁸ Hún gerði það sem hún gat: Hún smurði líkama minn fyrirfram til greftrunar.

13:32 Matt 24:36 **13:32** Jesús segir að hann (sem sonurinn) viti ekki daginn.

13:33 Matt 24:42; Lúk 21:36 **13:34** Matt 25:14-15 **13:35** Matt 24:42-44; Lúk 12:35-40 **13:36** Matt 24:50 **13:37** Matt 24:44; Lúk 12:37 **13:37**

„Vakið!“, Jesús endurtekur boðskapinn um að vera vakandi og tilbúinn fyrir komu sína. **14:1** Matt 26:1-5; Lúk 22:1-2; Jóh 11:47-53 **14:2** Matt 26:5 **14:3**

Matt 26:6-13; Jóh 12:1-8 **14:3** Konan (María í Jóhannesarguðspjalli) smyr Jesú – þetta er táknræn smurning fyrir greftrun hans. Dýr olían sýnir fórn hennar og ást. **14:4** Matt 26:8 **14:5** Jóh 12:5 **14:6** Matt 26:10 **14:7** 5Mós 15:11; Matt 26:11 **14:8** Matt 26:12; Jóh 12:7

⁹ Sannlega segi ég ykkur: Hvar sem fagnaðarerindið verður prédikað um allan heim, skal sagt frá því sem hún gerði, til minningar um hana.“

¹⁰ Júdas Ískariót, einn af þeim tólf, gekk til æðstu prestanna til að selja Jesú til þeirra.

¹¹ Þegar þeir heyrðu þetta urðu þeir glaðir og hétu honum peningum. Og hann leitaði tækifæris til að svíkja hann.

¹² Á fyrsta degi deigsbrauðs-hátíðar, þegar páskalambið var slátrað, sögðu lærisveinar hans við hann: „Hvar viltu að við förum og bjóum til páskalambið fyrir þig?“

¹³ Hann sendi tvo lærisveina sína og sagði við þá: „Farið inn í borgina. Þar munið þið mæta manni sem ber vatnskrukku. Fylgið honum.

¹⁴ Hvar sem hann fer inn, segið við húseigandann: „Meistari segir: Hvar er gestahæðin mín, þar sem ég get borðað páskalambið með lærisveinum mínum?“

¹⁵ Hann mun sýna ykkur stórt herbergi á efri hæðinni, búið og tilbúið. Búið til fyrir okkur þar.“

¹⁶ Lærisveinarnir fóru út, komu inn í borgina og fundu allt eins og hann hafði sagt þeim. Og þeir bjuggu til páskalambið.

¹⁷ Þegar kvöld var orðið kom hann með hina tólf.

¹⁸ Þegar þeir sátu til borðs og átu sagði Jesús: „Sannlega segi ég ykkur: Einn ykkar mun svíkja mig, sá sem étur með mér.“

¹⁹ Þeir urðu sorgmæddir og sögðu hver við annan: „Er það ég?“

²⁰ Hann svaraði: „Það er einn af tólfunum, sá sem dýfir með mér í diskinn.

²¹ Mannssonurinn fer eins og ritað er um hann, en vei þeim manni sem svíkur Mannssoninn. Betra hefði verið fyrir þann mann að hann hefði aldrei fæðst.“

²² Meðan þeir átu tók hann brauð, þakkaði, braut það og gaf þeim og sagði: „Takið, þetta er líkami minn.“

²³ Hann tók bikarinn, þakkaði og gaf þeim, og þeir drukku allir af honum.

²⁴ Hann sagði við þá: „Þetta er blóð mitt, sáttmálans blóð, sem er úthellt fyrir marga.

14:9 Matt 26:13 **14:9** Jesús lofar henni að þess sem hún gerði verði minnst um allan heim. Þetta er falleg staðfesting á hvað verk hennar var mikils virði.

14:10 Matt 26:14-16; Lúk 22:3-6; Jóh 13:2 **14:11** Matt 26:15 **14:12** Matt

26:17; Lúk 22:7-13 **14:13** Lúk 22:8-10 **14:14** Lúk 22:11 **14:15** Lúk 22:12

14:16 Matt 26:19; Lúk 22:13 **14:17** Matt 26:20; Lúk 22:14 **14:18** Matt 26:21;

Jóh 13:21 **14:19** Matt 26:22 **14:20** Matt 26:23; Jóh 13:26 **14:21** Matt 26:24;

Slm 41:9 **14:21** Mannssonurinn, sjá Mrk 2:10 skýring. **14:22** Matt 26:26; Lúk

22:19; 1Kor 11:23-24 **14:23** Matt 26:27 **14:24** Matt 26:28; Jer 31:31-34; Heb

9:20 **14:24** „Sáttmálans blóð“ – Jesús tengir kvöldmáltíðina við nýja sáttmálann

(Jer 31) og úthellingu blóðs fyrir syndir.

25 Sannlega segi ég ykkur: Ég mun ekki drekka af ávöxtum vínviðarins aftur fyrr en þann dag er ég drekka það nýtt í konungsríki Guðs.“

26 Þegar þeir höfðu sungið lofsöng fór hann út til Olúfjallsins.

27 Jesús sagði við þá: „Þið munuð allir hrasa vegna mín í nótt, því ritað er: „Ég mun slá hirðinginn, og sauðirnir munu tvístraðir verða.“

28 En eftir að ég er risinn upp mun ég fara á undan ykkur til Galíleu.“

29 Pétur sagði við hann: „Þótt allir hrasa vegna þín, þá ekki ég.“

30 Jesús sagði við hann: „Sannlega segi ég þér: Í nótt, áður en hani galar tvisvar, muntu þrjár sinnum neita mér.“

31 En hann sagði enn ákafar: „Þótt ég þyrfti að deyja með þér, mun ég aldrei neita þér.“ Og allir sögðu það sama.

32 Þeir komu á stað sem heitir Getsemane. Hann sagði við lærisveina sína: „Setjist þið hér uns ég bið.“

33 Hann tók með sér Pétur, Jakob og Jóhannes og byrjaði að skjálfa og vera angistarfullur.

34 Hann sagði við þá: „Sál mín er sorgmædd til dauða. Bíddu hér og vakið.“

35 Hann gekk aðeins fram og féll á jörðina og bað að tíminn færi hjá honum ef hægt væri.

36 Hann sagði: „Abba, faðir, allt er mögulegt fyrir þig. Taktu þennan bikar frá mér. En ekki það sem ég vil heldur það sem þú vilt.“

37 Hann kom aftur og fann þá sofandi. Hann sagði við Pétur: „Símon, sefur þú? Gat þú ekki vakandi eina klukkustund?“

38 Vakið og biðið að þið fallið ekki í freistni. Andinn er viljugur en holdið veikburða.“

39 Hann gekk aftur frá þeim og bað með sömu orðum.

40 Hann kom aftur og fann þá sofandi – augu þeirra voru þung. Þeir vissu ekki hvað þeir skyldu svara honum.

41 Hann kom þriðja sinni og sagði við þá: „Sofið nú og hvílist. Nóg er. Tíminn er kominn. Sjá, Mannssonurinn er seldur í hendur syndugra manna.

14:25 Matt 26:29; Lúk 22:18 14:26 Matt 26:30 14:27 Matt 26:31; Sak 13:7
 14:28 Matt 26:32; Mark 16:7 14:29 Matt 26:33 14:30 Matt 26:34; Lúk 22:34;
 Jóh 13:38 14:31 Matt 26:35 14:32 Matt 26:36; Lúk 22:39-40; Jóh 18:1 14:33
 Matt 26:37 14:34 Matt 26:38; Slm 42:5 14:35 Matt 26:39; Lúk 22:41 14:36
 Matt 26:39; Lúk 22:42; Heb 5:7-8 14:36 „Abba, faðir“ – persónulegt, barnalegt
 nafn fyrir Guð. Jesús hefur áhyggjur af þjáningunni en hlýtur vilja föðurins. 14:37
 Matt 26:40 14:38 Matt 26:41; Lúk 22:40 14:39 Matt 26:42 14:40 Matt 26:43
 14:41 Matt 26:45

42 Rísið upp, við förum. Sjá, sá sem svíkur mig er nálægt.“

43 Um leið og hann talaði kom Júdas, einn af þeim tólf, og með honum mikill mannfjöldi með sverðum og kylfum, sendur frá æðstu prestum, kennurum í lögunum og öldungum.

44 Sá sem svík hann hafði gefið þeim merki: „Sá sem ég kyssi, hann er það. Takið hann og leiðið hann burt örugglega.“

45 Og þegar hann kom gekk hann strax til Jesú, sagði: „Rabbí!“ og kyssti hann.

46 Þeir lögðu hendur á hann og handtóku hann.

47 En einn þeirra sem stóðu þar brá sverði og hjó af eyra þræli æðsta prestsins.

48 Jesús sagði við þá: „Þið hafið farið út eins og gegn ræningja með sverðum og kylfum að handtaka mig.

49 Daglega var ég hjá ykkur í musterinu og kenndi, og þið tókuð mig ekki. En þetta er til að ritningarnar uppfyllist.“

50 Þá yfirgáfu allir lærisveinarnir hann og flúðu.

51 Ungur maður fylgdi honum, klæddur línklæði eitt á berum líkamanum. Þeir tóku hann,

52 en hann skildi línklæðið eftir og flýði nakinn.

53 Þeir leiddu Jesú til æðsta prestsins. Þar söfnuðust allir æðstu prestar, öldungar og kennarar í lögunum.

54 Pétur fylgdi honum úr fjarlægð allt inn í höll æðsta prestsins. Hann settist með þjónunum og hlýddi að.

55 Æðstu prestar og allur ráðið leituðu vitnisburðar gegn Jesú til að deyja hann, en fundu engan.

56 Margir báru falsk vitni gegn honum, en vitnisburður þeirra var ekki í samræmi.

57 Sumir risu upp og báru falsk vitni gegn honum og sögðu:

58 „Við heyrðum hann segja: „Ég mun brjóta niður þettamusteri sem er gert með höndum og byggja annað eftir þrjá daga, ekki gert með höndum.““

59 En vitnisburður þeirra var ekki heldur í samræmi.

60 Æðsti presturinn stóð upp í miðju og spurði Jesú: „Svarar þú engu? Hvað bera þessir menn vitni gegn þér?“

14:42 Matt 26:46 14:43 Matt 26:47-56; Lúk 22:47-53; Jóh 18:3-11 14:44 Matt 26:48 14:45 Matt 26:49 14:46 Matt 26:50 14:47 Matt 26:51; Lúk 22:50; Jóh 18:10 14:48 Matt 26:55 14:49 Matt 26:56; Lúk 22:53 14:50 Matt 26:56 14:51 Matt 26:56 14:52 Mark 14:51-52 14:52 Ungi maðurinn (líklega Markús sjálfur?) flýr nakinn. Þetta er einstakt smáatriði í Markúsi sem sýnir hræðsluna og ringulreiðina sem átti sér stað. 14:53 Matt 26:57; Lúk 22:54; Jóh 18:12-13 14:54 Matt 26:58; Lúk 22:54-55; Jóh 18:15-16 14:55 Matt 26:59 14:56 Matt 26:60 14:57 Matt 26:60-61 14:58 Matt 26:61; Mark 15:29; Jóh 2:19 14:59 Matt 26:62 14:60 Matt 26:62

61 En hann þagði og svaraði engu. Æðsti presturinn spurði hann aftur: „Ert þú Kristur, sonur hins hæsta?“

62 Jesús sagði: „Ég er það. Og þið munuð sjá Mannssoninn sitja við hægri hönd kraftarins og koma á skýjum himins.“

63 Æðsti presturinn reif klæði sín og sagði: „Hvað þurfum við fleiri vitni?“

64 Þið hafið heyrt guðlastið. Hvað finnst ykkur?“ Allir dæmdu hann verðugan dauða.

65 Sumir tóku að spýta á hann, hylja andlit hans, berja hann með hnefum og segja: „Spáðu!“ Og þjónarnir slógu hann.

66 Meðan Pétur var niðri í hollinni kom ein af þjónustum þjónustukvennanna.

67 Hún sá Pétur sitja við eldinn, leit á hann og sagði: „Þú varst líka með Jesú frá Nasaret.“

68 En hann neitaði og sagði: „Ég þekki hann ekki. Ég veit ekki hvað þú talar um.“ Og hann gekk út í fordyrið.

69 Þjónustukonan sá hann og byrjaði aftur að segja þeim sem stóðu þar: „Þessi er einn af þeim.“

70 En hann neitaði aftur. Eftir smá stund sögðu þeir sem stóðu þar aftur við Pétur: „Þú ert vissulega einn af þeim. Þú ert Galíleumaður.“

71 Hann byrjaði að sverja og banna: „Ég þekki þennan mann ekki sem þið talað um.“

72 Þá galar hani í annað sinn. Pétur minntist þess sem Jesús hafði sagt við hann: „Áður en hani galar tvisvar muntu neita mér þrisvar.“ Og hann grét.

15

1 Um leið og morguninn kom réðu æðstu prestarnir, öldungar og kennarar í lögunum ráð sín saman. Þeir bundu Jesú, leiddu hann burt og afhentu hann Pílati.

2 Pílat spurði hann: „Ert þú konungur Gyðinga?“ Hann svaraði: „Þú segir það.“

3 Æðstu prestarnir báru mörg ásökun á hann.

14:61 Matt 26:63 **14:62** Matt 26:64; Dan 7:13; Slm 110:1 **14:62** Jesús játar sig vera Krist og Mannssoninn. Þetta er guðlast í augum þeirra, en staðfestir guðlegt vald hans. Mannsonurinn, sjá skýring við Mrk 2:10. **14:63** Matt 26:65 **14:64** Matt 26:66 **14:65** Matt 26:67-68; Lúk 22:63-65; Jes 50:6 **14:65** Spott og ofbeldi gegn Jesú – þetta uppfyllir spádóma um þjáningu þjóns Drottins (Jes 50). **14:66** Matt 26:69; Lúk 22:56; Jóh 18:17 **14:67** Matt 26:69 **14:68** Matt 26:70 **14:69** Matt 26:71 **14:70** Matt 26:73 **14:71** Matt 26:74 **14:72** Matt 26:75; Lúk 22:61-62 **14:72** Pétur neitar Jesú þrisvar, en grætur síðan. Þetta sýnir mannlega veikleika en líka iðrun. **15:1** Matt 27:1-2; Lúk 23:1; Jóh 18:28 **15:2** Matt 27:11; Lúk 23:3; Jóh 18:33 **15:3** Matt 27:12

⁴ Pílat spurði hann aftur: „Svarar þú engu? Sjáðu hvað margar ásakanir þeir bera á þig.“

⁵ En Jesús svaraði engu meira, svo Pílat undraðist.

⁶ Á hverri hátíð var vani að sleppa einum fanga fyrir fólkið, þeim sem þeir völdu.

⁷ Þá var maður í fangelsi sem hét Barabbas, bundinn með uppreisnarmönnum sem höfðu framið morð í uppreisninni.

⁸ Manngjöldinn fór upp og bað að hann gerði eins og hann var vanur að gera fyrir þá.

⁹ Pílat svaraði þeim: „Vilið þið að ég sleppi ykkur konungi Gyðinga?“

¹⁰ Því hann vissi að æðstu prestarnir höfðu selt hann af öfund.

¹¹ En æðstu prestarnir eggjuðu mannfjöldann að hann skyldi sleppa Barabba frekar.

¹² Pílat svaraði aftur: „Hvað viljið þið þá að ég geri við þann sem þið kallið konung Gyðinga?“

¹³ Þeir öskruðu aftur: „Krossfestu hann!“

¹⁴ Pílat sagði við þá: „Hvað illt hefur hann gert?“ En þeir öskruðu enn háværa: „Krossfestu hann!“

¹⁵ Pílat vildi fullnægja mannfjöldanum. Hann sleppti Barabba, lét hýða Jesú og afhenti hann til að krossfesta hann.

¹⁶ Hermennirnir leiddu hann inn í höllina, það er Pretórium, og kölluðu saman allan herinn.

¹⁷ Þeir klæddu hann í purpura og fléttuðu kórónu af þyrnum og settu á höfuð hans.

¹⁸ Þeir fóru að heilsa honum: „Heil þér, konungur Gyðinga!“

¹⁹ Þeir börðu hann í höfuðið með reyri og spýttu á hann. Síðan lutu þeir sig í tilbeiðslu fyrir honum.

²⁰ Þegar þeir höfðu spott hann færðu þeir purpuraklæðin af honum og klæddu hann í sín eigin klæði og leiddu hann út til að krossfesta hann.

²¹ Þeir neyddu einn mann sem var að koma að, Símon frá Kýrenu, föður Alexanders og Rúfusar, til að bera kross hans.

²² Þeir leiddu hann til staðar sem heitir Golgata, það er „hauskalli-staður“.

15:4 Matt 27:13 **15:5** Matt 27:14 **15:6** Matt 27:15; Lúk 23:17; Jóh 18:39
15:7 Matt 27:16 **15:8** Matt 27:17 **15:9** Matt 27:17 **15:10** Matt 27:18
15:11 Matt 27:20 **15:12** Matt 27:22 **15:13** Matt 27:22 **15:14** Matt 27:23
15:15 Matt 27:26; Jóh 19:16 **15:15** Pílat gefur eftir mannfjöldanum af pólitískum ástæðum. Þetta sýnir veikleika rómversks valds og óréttlæti dómsins. **15:16** Matt 27:27 **15:17** Matt 27:28-29; Jóh 19:2-3 **15:18** Matt 27:29 **15:19** Matt 27:30
15:20 Matt 27:31 **15:21** Matt 27:32; Lúk 23:26 **15:21** Símon frá Kýrenu (Afríku) er neyddur til að bera krossinn. Þjáning Jesú snertir mann sem var með allt önnur plön þennan daginn. **15:22** Matt 27:33; Lúk 23:33; Jóh 19:17

²³ Þeir gáfu honum vín blandað með myrru, en hann tók það ekki.

²⁴ Þeir krossfestu hann og skiptu klæðum hans, köstuðu hlut um þau, hver skyldi fá hvað.

²⁵ Það var þriðja klukkustund þegar þeir krossfestu hann.

²⁶ Ákæran var skrifuð yfir höfði hans: „Konungur Gyðinga“.

²⁷ Með honum krossfestu þeir tvo ræningja, einn við hægri hönd hans og annan við vinstri.

²⁹ Þeir sem gengu hjá smáðu hann, hristu höfuð sín og sögðu: „Ha! Þú sem rifur niður musterið og byggir það upp á þremur dögum,

³⁰ bjargaðu þér og stígðu niður af krossinum!“

³¹ Eins smáðu æstu prestarnir hver annan og sögðu: „Hann bjargaði öðrum, hann getur ekki bjargað sér sjálfum.“

³² Kristur, konungur Ísraels, stígðu nú niður af krossinum svo við sjáum og trúum.“ Þeir sem voru krossfestir með honum smáðu hann líka.

³³ Þegar það varð hádegi kom myrkur yfir allt landið og stóð til níunda klukkustundar.

³⁴ Og í níunda klukkustundinni hrópaði Jesús hátt: „Elói, Elói, lama sabaktaní?“ sem þýðir: „Guð minn, Guð minn, hvers vegna yfirgafstu mig?“

³⁵ Sumir þeirra sem stóðu þar heyrðu þetta og sögðu: „Hlustið, hann kallar á Elías!“

³⁶ Einhver hljóp og fyllti svamp af ediki, setti á reyri og gaf honum að drekka og sagði: „Bíðið, við sjáum hvort Elías kemur að frelsa hann.“

³⁷ En Jesús hrópaði hátt og gaf upp öndina.

³⁸ Og fortjaldið í musterinu rifnaði í tvennt, ofan frá og niður.

³⁹ Þegar hundraðshöfðinginn sem stóð gagnstætt honum sá hvernig hann dó sagði hann: „Sannlega var þessi maður Guðs sonur!“

15:23 Matt 27:34 **15:24** Matt 27:35; Lúk 23:34; Jóh 19:23-24; Slm 22:18 **15:25** Mark 15:33 **15:26** Matt 27:37; Lúk 23:38; Jóh 19:19 **15:27** Matt 27:38; Lúk 23:32-33; Jóh 19:18 **15:29** Matt 27:39-40; Slm 22:7; Slm 109:25 **15:30** Matt 27:40 **15:31** Matt 27:41-42 **15:32** Matt 27:42-44; Lúk 23:39 **15:33** Matt 27:45; Lúk 23:44-45 **15:33** Myrkur yfir landið í þrjá tíma. Dómur Guðs og þjáning Jesú sem ber synd heimsins sést: jörðin bifast og sólin hættir að skína. **15:34** Matt 27:46; Slm 22:1 **15:34** Jesús hrópar orð frá Slm 22:1 – Jesús ber syndina og upplifir að vera yfirgefinn af Guði (aðskilinn frá Guði) á þessari stundu. **15:35** Matt 27:47 **15:36** Matt 27:48-49; Lúk 23:36; Jóh 19:29-30 **15:37** Matt 27:50; Lúk 23:46; Jóh 19:30 **15:38** Matt 27:51; Lúk 23:45 **15:38** Fortjaldið rifnar – tákn um að aðgangur að Guði er opinn fyrir öllum í gegnum dauða Jesú (Heb 10:19-20). **15:39** Matt 27:54; Lúk 23:47 **15:39** Rómverskur hundraðshöfðingj jatar Jesú sem son Guðs – þetta er fyrsti heiðinginn (heiðingi=sá sem er ekki gyðingur) sem viðurkennir hann þannig.

⁴⁰ Þar voru líka nokkrar konur sem horfðu að fjarlægð. Meðal þeirra var María Magdalena, María móðir Jakobs hins yngri og Jóses, og Salóme.

⁴¹ Þær höfðu fylgt honum og þjónað honum þegar hann var í Galíleu. Margar aðrar konur höfðu farið með honum upp til Jerúsalem.

⁴² Þegar kvöld var orðið, þar sem það var undirbúningsdagur, það er dagurinn fyrir hvíldardaginn,

⁴³ kom Jósef frá Arímatíu, virðingarmaður í ráðinu, sem einnig beið konungsríkis Guðs. Hann þorði að koma til Pílatos og bað um líkama Jesú.

⁴⁴ Pílat undraðist að hann væri þegar dáinn. Hann kallaði til sín hundraðshöfðingjann og spurði hvort hann hefði verið lengi dáinn.

⁴⁵ Þegar hann hafði fengið staðfestingu gaf hann líkamann Jósefi.

⁴⁶ Jósef keypti línklaði, tók hann niður, vafði hann í línklaðið og lagði hann í gröf sem var höggvin í kletta. Hann veltu steini fyrir opið á gröfinni.

⁴⁷ María Magdalena og María móðir Jóses sáu hvar hann var lagður.

16

¹ Þegar hvíldardagurinn var liðinn keyptu María Magdalena, María móðir Jakobs og Salóme ilmsmyrsl til að fara og smyrja hann.

² Mjög snemma á fyrsta degi vikunnar komu þær að gröfinni þegar sólin var að rísa.

³ Þær sögðu sín á milli: „Hver mun velta steininum frá opi gröfinnar fyrir oss?“

⁴ En þegar þær litu upp sáu þær að steinninn var veltur frá – hann var mjög stór.

⁵ Þegar þær fóru inn í gröfina sáu þær ungan mann sitja á hægri hönd þeim, klæddan hvítum klæðum, og þær urðu hræddar.

⁶ En hann sagði við þær: „Verið ekki hræddar. Þið leitið Jesú frá Nasaret, hinn krossfesta. Hann er risinn, hann er ekki hér. Sjáðu staðinn þar sem þær lögðu hann.

15:40 Matt 27:55-56; Lúk 23:49; Jóh 19:25 **15:41** Matt 27:55-56 **15:42** Matt 27:57; Lúk 23:54; Jóh 19:31 **15:43** Matt 27:57-60; Lúk 23:50-53; Jóh 19:38 **15:44** Matt 27:58 **15:45** Matt 27:58 **15:46** Matt 27:59-60; Lúk 23:53; Jóh 19:40-42

15:47 Matt 27:61; Lúk 23:55 **15:47** Konurnar sjá gröfina – þær verða vitni að upprisunni síðar. **16:1** Matt 28:1; Lúk 24:1; Jóh 20:1 **16:2** Matt 28:1; Lúk 24:1; Jóh 20:1 **16:3** Matt 28:2-4 **16:4** Matt 28:2 **16:5** Matt 28:5-7; Lúk 24:4-7; Jóh 20:12 **16:5** Ungi maðurinn í hvítum klæðum er engill, hann boðar upprisuna. Konurnar eru hræddar, sem er algeng viðbrögð við englafundum í Biblíunni. **16:6** Matt 28:6; Lúk 24:6

⁷ En farið og segið lærisveinum hans og Pétri: Hann fer á undan ykkur til Galíleu. Þar munuð þið sjá hann, eins og hann sagði ykkur.“

⁸ Þær fóru út og flýðu frá gröfinni, því þær voru skjálfandi og frá sér numdar. Þær sögðu engum neitt, því þær voru hræddar.

[Styttri endir Markúsarguðspjallsins – sum handrit enda hér:]

⁹ En þegar hann var risinn snemma á fyrsta degi vikunnar birtist hann fyrst Maríu Magdalenu, úr henni hafði hann rekið sjö djöfla.

¹⁰ Hún fór og sagði þeim frá því sem höfðu verið með honum, þeim sem voru að syrgja og gráta.

¹¹ En þegar þeir heyrðu að hann lifði og hún hafði séð hann trúðu þeir því ekki.

¹² Eftir þetta birtist hann tveim af þeim í annarri mynd þegar þeir voru á veginum til sveitarinnar.

¹³ Þeir fóru og sögðu hinum ellefu frá, en þeir trúðu þeim ekki heldur.

¹⁴ Síðar birtist hann þeim ellefu sjálfum þegar þeir sátu til borðs. Hann ávítaði vantrú þeirra og harðnuna í hjarta þeirra, því þeir trúðu ekki þeim sem höfðu séð hann risinn.

¹⁵ Hann sagði við þá: „Farið út í allan heiminn og prédikið fagnaðarerindið öllum sköpunum.

¹⁶ Sá sem trúir og skírast mun verða hólpinn, en sá sem ekki trúir mun verða dæmdur.

¹⁷ Og þessi tákn munu fylgja þeim sem trúa: Í mínu nafni munu þeir reka út djöfla, tala nýjum tungum,

¹⁸ þeir munu taka upp snáka, og ef þeir drekka eitthvað banvænt mun það ekki skaða þá. Þeir munu leggja hendur á sjúka og þeir munu verða heilbrigðir.“

¹⁹ Eftir að Drottinn Jesús hafði talað við þá var hann tekinn upp til himins og sat við hægri hönd Guðs.

16:7 Matt 28:7; Mark 14:28; Jóh 21:1-14 **16:7** Engillinn nefnir Pétur sérstaklega. Þetta sýnir miskunn Jesú eftir neitun Péturs, og hann kallar hann aftur til Galíleu.

16:8 Matt 28:8; Lúk 24:9 **16:8** Sum handrit enda Markúsarguðspjallið hér – þetta er „stutti endirinn“. Konurnar flýja í ótta og segja engum. Þetta er dramatískur endir sem undirstrikar undrun og ótta við upprisuna. **16:9** Jóh 20:11-18

16:10 Lúk 24:10-11 **16:11** Lúk 24:11 **16:12** Lúk 24:13-32 **16:13** Lúk 24:33-35 **16:14** Lúk 24:36-43; Jóh 20:19-20 **16:15** Matt 28:19-20 **16:16** Matt 28:19; Jóh 3:18 **16:17** Post 2:4; Post 10:46; Post 19:6 **16:18** Post 28:3-6; Lúk 10:19 **16:18** Þessi vers (og 9-20) eru „lengri endirinn“ – sum handrit hafa þau ekki. Þau lýsa táknum sem fylgja boðuninni í frumkirkjunni. **16:19** Lúk 24:50-51; Post 1:9-11; Slm 110:1

²⁰ En þeir fóru út og prédikuðu alls staðar. Drottinn starfaði með þeim og staðfesti orðið með táknum sem fylgdu þeim.